

Algemeen ambtsbericht Nepal

september 2005

Directie Personenverkeer, migratie en Vreemdelingenzaken
DPV/AM

30 september 2005

	Inhoudsopgave	<i>Pagina</i>
1	Inleiding	4
2	Landeninformatie	5
2.1	Basisgegevens	5
2.1.1	Land en volk	5
2.1.2	Geschiedenis	7
2.1.3	Organisatiestructuur van de maoïsten	12
2.1.4	Staatsinrichting	13
2.2	Politieke ontwikkelingen	15
2.3	Veiligheidssituatie	21
2.4	Sociaal-economische situatie	24
3	Mensenrechten	25
3.1	Juridische context	25
3.1.1	Verdragen en protocollen	25
3.1.2	Nationale wetgeving	26
3.2	Toezicht	27
3.2.1	Nationaal toezicht	27
3.2.2	Internationaal toezicht	31
3.3	Naleving en schendingen	31
3.3.1	Vrijheid van meningsuiting	32
3.3.2	Vrijheid van vereniging en vergadering	37
3.3.3	Vrijheid van godsdienst en overtuiging	38
3.3.4	Bewegingsvrijheid	39
3.3.5	Rechtsgang	42
3.3.6	Arrestaties en detenties	44
3.3.7	Foltering, mishandeling en bedreigingen	48
3.3.8	Verdwijningen	49
3.3.9	Buitengerechtelijke executies	51
3.3.10	Doodstraf	52
3.4	Positie van specifieke groepen	52
3.4.1	Vrouwen	52
3.4.2	Minderjarigen	54
3.4.3	Nationale en etnische minderheden	56
3.4.4	Homoseksuelen	57
3.4.5	Desertie	58
4	Migratie	59
4.1	Migratiestromen en –motieven	59
4.2	Opvang binnenlands ontheemden	59
4.3	Opvang in de regio	60
4.4	Activiteiten van internationale organisaties	63
4.5	Beleid andere landen	64

5	Samenvatting	65
I	Literatuurlijst	66
II	Samenstelling regering	68
III	Overzicht van de belangrijkste politieke partijen	69
IV	Kaart van Nepal	70

1 Inleiding

In dit algemene ambtsbericht wordt de huidige situatie in Nepal beschreven voorzover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Nepal en voor de besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Nepalese asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere algemene ambtsberichten (laatstelijk 29 september 2004¹) over de situatie in Nepal. Het algemene ambtsbericht beslaat de periode van september 2004 tot medio september 2005.

Dit ambtsbericht is deels gebaseerd op informatie uit openbare bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van de verschillende organisaties van de Verenigde Naties, verscheidene niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst.

Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordiging in Kathmandu en New Delhi aan dit algemene ambtsbericht ten grondslag.

In het algemene ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar dergelijke bronnen zijn vermeld, is de tekst in veel gevallen ook gebaseerd op informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente ontwikkelingen op politiek, veiligheids-, en sociaal-economisch gebied. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een overzicht van de recente geschiedenis van Nepal.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Nepal geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Nepal partij is, komen mogelijkheden van toezicht aan de orde. In paragraaf 3.3 volgt de eigenlijke beschrijving van de mensenrechtensituatie. In hoofdstuk drie wordt bovendien de positie van specifieke groepen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlands ontheemden, het beleid van een aantal andere Europese landen inzake asielzoekers uit Nepal en de activiteiten van internationale organisaties aan de orde.

Een algehele samenvatting volgt in hoofdstuk vijf.

¹

Zie www.minbuza.nl.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

Nepal ligt aan de zuidhellingen van het Himalaya-gebergte. In het noorden grenst het aan de Chinese provincie Tibet en in het oosten, zuiden en westen aan India. Nepal heeft een oppervlakte van 147.181 km². Het land is van oost naar west ongeveer 800 kilometer lang en van noord naar zuid variërend van 140 tot 240 kilometer breed. Nepal is verdeeld in vijf regio's², 14 zones, 58 gemeenten, en 75 districten.³

Bevolking

Nepal heeft ongeveer 26,5 miljoen inwoners. Ongeveer 13% van de bevolking leeft in de grote steden. De rest leeft op het platteland. De hoofdstad van Nepal is Kathmandu (ca. 790.000 inwoners). Andere grote steden zijn Pokhara (ca. 186.000 inwoners), Lalitpur (ca. 183.000 inwoners), Biratnagar (ca. 182.000 inwoners), Birganj (ca. 133.000 inwoners), Dharan (ca. 108.000 inwoners) en Janakpur (ca. 94.000 inwoners).⁴

Religies

Volgens de grondwet is Nepal een hindoeïstische staat. Tussen de 80 en 90% van de bevolking is hindoe, terwijl een kleine 10% boeddhistisch is.⁵ Hierbij wordt aangetekend dat het hindoeïsme en het boeddhisme in Nepal voor buitenstaanders wellicht lastig te onderscheiden zijn door de veelheid van gebruiken, rituelen en goden die in beide geloven worden gebruikt. Veel gewijde plaatsen zijn heilig

² De vijf regio's zijn de regio's *Far-Western region (Sudur Pashchimanchal Vikas Kshetra)*, *Mid-Western region (Madhya Pashchimanchal Vikas Kshetra)*, *Western region (Pashchimanchal Vikas Kshetra)*, *Central region (Madhyamanchal Vikas Kshetra)* en *Eastern regio (Purwanchal Vikas Kshetra)*.

³ De 75 districten zijn: Darchula, Bajhang, Baitadi, Dadeldhura, Doti, Kanchapur, Achham, Bajura en Kailali in *Far-Western*; Humla, Mugu, Dolpa, Jumla, Kalikot, Dailekh, Jajarkot, Rukum, Surkhet, Salyan, Rolpa, Bardiya, Banke, Dang en Pyuthan in *Mid-Western*; Mustang, Manang, Baglung, Gorakha, Myagdi, Kaski, Lamjung, Parvat, Syangja, Tanahu, Gulmi, Palpa, Arghakhanchi, Kapilvastu, Rupandehi en Nawalparasi in *Western*; Rasuwa, Sindhupalchok, Dhading, Chitawan, Nuwakot, Kavre, Makawanpur, Parsa, Bara, Rautahat, Sariahi, Mahottari, Dhanusha, Dolakha, Ramechhap, Sindhuli, Kathmandu, Lalitpur en Bhaktapur in *Centralen* Solukhumbu, Sankhuwasabha, Okhaldhunga, Khotang, Bhojpur, Udayapur, Siraha, Saptari, Sunsari, Morang, Jhapa, Ilam, Panchthar, Terhathum, Dhankuta en Taplejung in *Eastern*.

⁴ www.world-gazetteer.com/t/t_np.htm, 'Nepal: important places', geraadpleegd op 9 mei 2005.

⁵ www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/np.html, 'World Factbook Nepal', geraadpleegd op 9 mei 2005.

voor zowel hindoes als boeddhisten. Het merendeel van de bergvolkeren heeft een religie die een mix vormt van hindoeïstische en boeddhistische symbolen, gebruiken en rituelen. In het algemeen wonen de hindoes hoofdzakelijk in het vlakke gedeelte van Nepal, terwijl de boeddhisten voornamelijk in de hooggelegen gebieden woonachtig zijn. Naast hindoes en boeddhisten bevinden zich ook een kleine moslingemeenschap (ongeveer 4% van de bevolking) en een christelijke gemeenschap (ongeveer 1,7% van de bevolking) in Nepal⁶. De moslingemeenschap bevindt zich hoofdzakelijk in kleine geïsoleerde dorpen in de nabijheid van de grens met India. De christelijke gemeenschap bevindt zich voornamelijk in Kathmandu Valley.

Hindoekasten

De Nepalese maatschappij is merendeels opgebouwd volgens een hindoekastenstelsel dat vergelijkbaar is met het Indiase kastenstelsel. Ofschoon kaste en etniciteit sinds invoering van de Muluki Ain (een nationaal civiel wetboek) in 1963 geen juridische categorieën meer zijn, speelt het leven volgens het kastenstelsel nog steeds een belangrijke rol in de Nepalese samenleving. Iemand die tot een hogere kaste behoort, zal zich in het algemeen met de eigen naam, waaruit de kaste kan worden herleid, voorstellen. Mensen die tot een lagere kaste behoren veranderen hun naam soms naar Nepal of Nepali. Personen behorend tot de hoogste kastes zijn sterk oververtegenwoordigd in de top van het leger, de publieke sector en zelfs de NGO-sector⁷.

In beginsel worden vier 'hoofd'-kasten (= *Varnas*) onderscheiden. Deze kasten zijn vervolgens weer te onderscheiden in vele 'onder'-kasten. De Bahun of Brahmanen zijn de hoogste kaste. Zij hebben beroepen als priester of bankier en bekleden de belangrijkste posities in de overheid, de handel en het onderwijs. De Chhetri (of de Kshatriyas) vormen traditioneel de militaire kaste. Leden van deze kaste bekleden belangrijke posities in het leger en in de politiek. Het Nepalese koningshuis alsmede de invloedrijke Rana-dynastie behoren tot de aristocratische onderkaste Thakuri. De Vaidya-kaste bestaat uit middenstanders, kooplieden, boeren en handwerkers. De Shudra vormen de laagste kaste. Leden van deze kaste werken veelal als bedienden of verrichten laaggewaardeerde handarbeid.

Ten slotte zijn er nog de Harijans of Dalits (onaanraakbaren). Dit zijn groepen die buiten de kaste-gemeenschap staan en die met name in de rurale gebieden worden gediscrimineerd. Dit betekent dat zij bijvoorbeeld niet worden toegelaten tot hindoetempels, dat kinderen uit de Dalit-gemeenschap op school apart worden behandeld en dat in sommige dorpen en steden het aan de Dalits niet wordt toegestaan bepaalde straten en gebouwen te betreden. Zij worden als paria's

⁶ www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/np.html, 'World Factbook Nepal', geraadpleegd op 9 mei 2005.

⁷ Dit laatste geldt ook voor mensen behorend tot de etnische groep Newar.

beschouwd en bekleden veelal beroepen of verrichten werkzaamheden die anderen niet willen verrichten. Beroepen die door de Dalits bekleed worden zijn onder meer 'Damai' (kleermakers en muzikanten) 'Kami' (grofsmid), 'Sunnar' (goudsmid), 'Krumbar' (pottenbakkers), 'Sarkhai' (schoenmakers) en 'Pore' (stratenmakers).

Etnische groepen in Nepal

Er bevinden zich meer dan 75 etnische groepen in Nepal, waarvan de belangrijkste de Newar, Gurung, Magar, Tamang, Rai, Limbu en Sherpa zijn. De 75 etnische groepen spreken 50 verschillende talen.⁸ Sinds Nepal een democratie is geworden in 1990, beschikken de meeste etnische groeperingen over verenigingen die zorg dragen voor het in stand houden van de cultuur van de desbetreffende etniciteit.

De grondwet van 1990 waarborgt in theorie culturele pluriformiteit, maar Nepal wordt wel gedefinieerd als 'hindoe-koninkrijk' en Nepalees als nationale taal. De inspanningen van de Nepalese overheid om andere talen en culturen te promoten zijn eerder symbolisch dan inhoudelijk van aard.

Talen

De officiële spreek- en schrijftaal van Nepal is het Nepalees ofwel Parbatiya. Deze taal behoort tot de Indo-Arische taalgroep en is verwant aan het Hindi. Nepalees wordt door ongeveer 60% van de bevolking als moedertaal gesproken.⁹ Veel etnische groepen spreken een eigen taal¹⁰, maar vrijwel de gehele bevolking kan in meer of mindere mate het Nepali verstaan en gebruiken. Het Nepalese schrift is Devanagari, zoals dat ook in India wordt gebruikt. In totaal maakt ongeveer 80% van de bevolking gebruik van een Indo-Arische taal waarbij een tiental dialecten wordt gesproken. Ongeveer 11% van de bevolking gebruikt als spreektaal het Maithili en 8% spreekt Bhojpuri. Andere veelgesproken talen zijn het Tharu, Tamang en Newari. De bovenlaag van de bevolking spreekt naast Nepali, veelvuldig Engels, waarmee men zich in de grotere steden goed kan redden.

2.1.2 **Geschiedenis**¹¹

In 1990 werd het huidige parlementaire systeem met meerdere politieke partijen ingevoerd. Sinds de introductie hiervan hebben in Nepal veelvuldig regeringswisselingen plaatsgevonden. Ten grondslag hieraan lagen onder meer persoonlijke vetes, machtsstrijd tussen en binnen de partijen en onbekendheid met

⁸ US Department of State (USDoS), Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 18. Zie ook paragraaf 3.4.3.

⁹ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Nepal>, geraadpleegd op 9 mei 2005.

¹⁰ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 18.

¹¹ Zie voor een uitgebreide beschrijving van de vroege geschiedenis het algemeen ambtsbericht Nepal van 29 september 2004.

het fenomeen democratie. Door de vele veranderende samenstellingen van de regering, hebben vrijwel alle politieke partijen de afgelopen tien jaar wel eens zitting gehad in de regering.

In de nacht van 1 op 2 juni 2001 schoot vermoedelijk de Nepalese kroonprins Dipendra tijdens het wekelijkse familiediner tien leden van de koninklijke familie, waaronder koning Birendra en koningin Aishwarya, dood. Kroonprins Dipendra overleed zelf aan zijn verwondingen. Over de toedracht van het bloedbad bestaat nog steeds onduidelijkheid. Op 4 juni 2001 werd Gyanendra Bir Bikram Shah Dev, een broer van Birendra, tot 13e koning van Nepal gekroond.

Het begin van de maoïstische opstand

Op 13 februari 1996 riep de Communistische Partij van Nepal (CPN-M, de maoïsten) de *Jana Yudha* ofwel de volksoorlog, *People's War* uit.¹² De partij stapte vervolgens uit het politieke bestel. Streven van de maoïsten was het bestaande politieke systeem omver te werpen en een volksrepubliek te vestigen.¹³ De maoïsten spiegelen zich aan Abimael Guzman, de voormalige leider van de Peruviaanse guerrillabeweging 'Lichtend Pad'. De opstand kwam voort uit de grote armoede en corruptie die in Nepal aanwezig is. De maoïsten beschouwen Nepal als een semi-feodaal, semi-koloniaal land waarin de macht beperkt is tot een politieke elite en een aantal grootgrondbezitters en waarin de invloed van India overheersend is. De opstand werd gesteund door *Sanunkta Janamorcha Nepal* (SJN) ofwel het *United People's Front* (UPF), de extreem-linkse politieke vleugel van de Communistische Partij van Nepal (Verenigd Marxistisch/Leninistisch), afgekort CPN-UML.¹⁴

De steun voor de *People's War* was aanvankelijk met name afkomstig uit enkele achterstandsgebieden in het westen en het middenwesten van Nepal zoals Rolpa, Rukum, Jajarkot en Salyan en vanuit de armere bevolkingsgroepen.

In mei 1998 lanceerden de Nepalese autoriteiten een groot offensief tegen de maoïstische opstandelingen. Dit offensief, bekend onder de naam *Kilo Sierra Two*, betekende dat de Nepalese politie repressiever ging optreden in die districten waar de maoïsten actief zijn. Als gevolg van de manier waarop de politie te werk ging – iedereen van bepaalde etnische groepen was verdacht, menigeeen werd zonder proces doodgeschoten – nam de steun voor de maoïsten significant toe.

¹² De Nepalese datum waarop de oorlog werd uitgeroepen is: Falgun 1, 2052, de eerste dag van de tiende maand in de Bikram Sambat, volgens de Hindoeïstische kalender die in Nepal wordt gehanteerd. Dit komt overeen met 13 februari 1996 volgens de Gregoriaanse kalender.

¹³ Zie bijlage 5 van het algemeen ambtsbericht van 3 november 2000: de veertig punten van de maoïsten.

¹⁴ Voor een overzicht van de belangrijkste politieke partijen zie bijlage III.

In december 1999 kondigde de minister van Binnenlandse Zaken een plan aan voor de aanpak van de maoïstische opstand. Het plan richtte zich op drie invalshoeken, te weten politiek, ontwikkeling en veiligheid. In de praktijk kregen de politieke en de ontwikkelingsinvalshoeken echter nauwelijks enige invulling en werd alleen actie ondernomen op veiligheidsgebied, evenwel zonder veel succes. De combinatie van zeer beperkte financiële middelen met de voortdurende onrust als gevolg van de vele regeringswisselingen maakte dat de Nepalese autoriteiten vanaf 1996 zeer veel moeite hadden met het bepalen van het te voeren beleid inzake de maoïstische opstand.

Vredesbesprekingen¹⁵

Nadat eerdere vredesbesprekingen tussen de regering en de maoïsten in 2001 op niets waren uitgelopen, bereikten de regering onder minister-president Lokendra Bahadur Chand¹⁶ en de maoïsten op 29 januari 2003 opnieuw een staakt-het-vuren. Na drie rondes van vredesbesprekingen, waarbij de regering en de maoïsten elkaar in hun eisen niet naderden, braken de maoïsten de vredesbesprekingen op 27 augustus 2003 unilateraal af. Het staakt-het-vuren kwam hiermee ten einde.

Machtswisseling

Ondertussen had minister-president Lokendra Bahadur Chand op 7 mei 2003 zijn ontslag ingediend, onder meer omdat hij er niet in was geslaagd de politieke partijen ervan te overtuigen samen te werken met de regering. Direct na het ontslag van Chand voerde koning Gyanendra overleg met vertegenwoordigers van de vijf partijen die zich tegen zijn gezag verzetten en met leiders van twee andere partijen, de *Rashtriya Prahatantra Party* (RPP) en de NC(D).¹⁷ Nadat de partijen er niet in waren geslaagd met een voor alle partijen acceptabele kandidaat voor het minister-presidentschap te komen, benoemde koning Gyanendra op 4 juni 2003 Surya Bahadur Thapa¹⁸ van de RPP, één van de kleinste partijen uit het voormalige parlement, tot dertiende minister-president van Nepal. Om de partijen enigszins tegemoet te komen, droeg de koning de uitvoerende macht – die hij sinds oktober 2002 zelf had bekleed en waar de politieke partijen fel tegen gekant waren – over aan Thapa.

¹⁵ Zie voor een uitgebreide beschrijving van de gebeurtenissen het algemeen ambtsbericht Nepal van 29 september 2004.

¹⁶ De koning benoemde Lokendra Bahadur Chand op 11 oktober 2002 tot opvolger van minister-president Sher Bahadur Deuba. De positie van Deuba en zijn regering was onhoudbaar geworden, nadat het land onder zijn bewind steeds verder was afgegleden richting anarchie (zie par. 2.2 van het algemeen ambtsbericht Nepal van 23 december 2002).

¹⁷ Zie voor een overzicht van de belangrijkste politieke partijen bijlage III.

¹⁸ Thapa was in 1979 de belangrijkste coördinator van een referendum waarin het Nepalese volk werd gevraagd te kiezen tussen democratie of heerschappij door de koning (de koning won nipt) en was in 1998 ook al kort minister-president.

Oplaaierend geweld

Na het afbreken van de vredesbesprekingen in augustus 2003 was er sprake van oplaaierend geweld.

Op 4 november 2003 kondigde minister-president Thapa een 15 punten tellend actieprogramma aan gericht op het herstel van orde en gezag, het houden van lokale en parlementaire verkiezingen en de versterking van de democratie. Een onderdeel van het plan vormde de introductie van een 'civiel-militaire campagne' tegen de maoïsten onder leiding van een verenigd commando door het nationale leger. Op 4 november 2003 werd tevens een centrum ter bevordering van de mensenrechten opgericht onder de directe supervisie van de minister-president.¹⁹ Op 18 december 2003 bood de regering amnestie aan maoïsten die zich voor februari 2004 zouden overgeven aan de regering. De overheid zette daartoe een centrum tot rehabilitatie van ex-rebellen op te Dhakaltar in het district Tanahu. Zij zouden daarbij ook een financiële tegemoetkoming van maximaal NRs 200.000 (USD 2.700) ontvangen om hun normale leven te kunnen hervatten.²⁰ De amnestieregeling werd in december 2003 verlengd tot medio juli 2004.²¹ Intussen voerden de maoïsten hun militaire campagne op, onder meer in Zuid-Nepal, waar zij voorheen niet erg actief waren.²²

Toenemende verschillen

Koning Gyanendra begon op 2 januari 2004 met consultaties van de leiders van de politieke partijen en vroeg de partijleiders te komen tot een gezamenlijk standpunt op zeven punten: nationale consensus, orde en gezag, corruptie, bestuur, nationale eenheid, representatieve verkiezingen en een regering waarin alle partijen vertegenwoordigd zijn.²³

Ondanks deze consultaties nam de politieke strijd tussen koning Gyanendra, de politieke partijen en de maoïsten in het voorjaar van 2004 verder toe, nadat de koning op verschillende momenten het belang van de monarchie had onderstreept hetgeen door de partijen werd uitgelegd als een poging om zijn macht te vergroten. De studentenvakbonden en veel leden van de belangrijkste partijen pleitten voor de stichting van een republiek.²⁴

Minister-president Thapa had beloofd zijn regering uit te breiden met leden van de verschillende politieke partijen. De partijen weigerden echter tot de regering toe te treden, omdat zij die met de heerschappij van de koning associeerden.²⁵

¹⁹ Zie paragraaf 3.2.1.

²⁰ Economist Intelligence Unit (EIU), Country Report Nepal, februari 2004, p. 12.

²¹ EIU, Country Report Nepal, mei 2004, p. 12. Zie verder paragraaf 2.2.

²² EIU, Country Report Nepal, februari 2004, p. 12.

²³ EIU, Country Report Nepal, februari 2004, p. 12.

²⁴ EIU, Country Report Nepal, mei 2004, p. 9.

²⁵ EIU, Country Report Nepal, mei 2004, p. 10.

De vijf belangrijkste politieke partijen (NC, CPN-UML, Nepal Workers' and Peasants' Party, Nepali Sadbhavan Party-Anandi Devi, en People's Front Nepal²⁶) lanceerden vanaf 1 april 2004 nieuwe protesten tegen de koning. De demonstraties in Kathmandu, waarbij duizenden mensen waren betrokken, begonnen vreedzaam, maar leidden al snel tot een gewelddadig treffen met de veiligheidsdiensten. De demonstraties verschilden van eerdere protesten in die zin dat een aantal groeperingen uit het maatschappelijk middenveld, waaronder de vereniging van universiteitsdocenten en de journalistenvakbond, hun eigen protestbijeenkomsten organiseerden ter ondersteuning van de eisen van de politieke partijen. De partijen stelden door te gaan met hun acties tot de koning een regering van nationale eenheid zou benoemen. Twee andere grote politieke partijen, die niet in de alliantie van de vijf partijen waren vertegenwoordigd, het NC (D) en de RPP, gaven aan de protesten te ondersteunen.²⁷

Vanaf 6 april 2004 riepen ook de maoïsten een driedaagse staking uit in Kathmandu.²⁸

Als reactie op de protesten verbood de regering op 8 april 2004 alle demonstraties in Kathmandu en verklaarde de hoofdstad en zijn directe omgeving tot 'oproerzone'. Bijeenkomsten van meer dan vijf personen werden verboden, met uitzondering van bijeenkomsten van religieuze aard. De veiligheidsdiensten kregen toestemming personen die de orde verstoorden zonder aanhoudingsbevel gevangen te zetten.²⁹

Onder druk van de voortdurende protesten, zag minister-president Thapa zich op 7 mei 2004 genoodzaakt zijn functie neer te leggen. Enkele weken later, op 2 juni 2004, benoemde de koning voormalig minister-president Sher Bahadur Deuba opnieuw tot minister-president. Deuba, leider van het NC(D), was in 2002 door de koning ontslagen, omdat hij er niet in geslaagd was verkiezingen te organiseren en de maoïstische opstand neer te slaan. Op zijn advies had koning Gyanendra in mei 2002 het parlement ontbonden. De overige politieke partijen reageerden dan ook met gemengde gevoelens op de herbenoeming van Deuba.³⁰ Minister-president Deuba benoemde op 5 juli 2004 zijn nieuwe regeringsploeg, waarin, naast twee ministers uit Deuba's partij, 28 ministers en staatssecretarissen afkomstig uit vier van de vijf grote politieke partijen zitting hadden. Alleen de NC was niet vertegenwoordigd.

²⁶ Europa Publications, *The Europa World Year Book 2004, Nepal*, p. 3048.

²⁷ EIU, *Country Report Nepal*, mei 2004, p. 14, 15; Asian centre for human rights (ACHR), *Nepal: protection of human rights in anarchy*, 21 april 2004; 'Nepal. Regression analysis', in: *The Economist*, 10 april 2004, blz. 52.

²⁸ EIU, *Country Report Nepal*, mei 2004, p.15; 'Nepal. Regression analysis', in: *The Economist*, 10 april 2004, blz. 52.

²⁹ EIU, *Country Report Nepal*, mei 2004, p. 15.

³⁰ BBC-news, *Nepal's king reinstates premier*, 2 juni 2004; BBC-news, *Nepal's new PM sworn into office*, (3 juni 2004; BBC-news, *Nepal's PM's Himalayan task* 8 juni 2004'.

2.1.3 Organisatiestructuur van de maoïsten

De maoïsten zijn inmiddels sterk georganiseerd en kennen een administratief systeem waarbij Nepal in negen autonome regio's is ingedeeld.³¹ Iedere regio heeft een kantoor en kent een 'volksbestuur'. De partijtop bestaat uit een politbureau en een centraal comité. Ook op sociaal-economisch gebied worden door de maoïsten initiatieven ontwikkeld, onder meer door promotie van lokale producten. Het maoïstische equivalent van een centrale regering is de *United Revolutionary People's Council*.³² Pushpa Kamal Dahal (*comrade Prachanda*³³, *the furious one*) staat aan het hoofd van de *Revolutionary Command Council*, de militaire tak van de maoïsten waarin alle commandanten zitting hebben.³⁴ Prachanda is de huidige secretaris-generaal van de maoïsten. Baburam Bhattarai is de theoreticus in de partij en de tweede man achter Prachanda.

Schattingen over het aantal maoïsten lopen uit een van 6.000 strijders en 20.000 militia³⁵ tot 20.000 strijders en 30.000 militia. Het leger van de maoïsten is opgebouwd uit divisies en brigades. Een brigade bestaat uit ongeveer 1500 manschappen. De maoïsten hebben in ieder district een hoofdkwartier. Het maoïstische leger (dat door de maoïsten Volksbevrijdingsleger wordt genoemd) beschikt over goede inlichtingen en is sterk geïnfiltrerd in het Nepalese leger. De maoïsten worden gesteund door de maoïstische beweging in India. Hier ontvangen zij ook wapens van. De meeste wapens zijn buitgemaakt tijdens overvallen op legerkampen. De soldaten van het maoïstische leger behoren voornamelijk tot de lagere kasten. Ongeveer 30 procent zou vrouw zijn. De maoïsten rekruteren ook gedwongen mensen voor hun leger, inclusief minderjarigen³⁶.

De maoïsten hebben geen eenduidig uniform. Soms wordt op het hoofd een rode baret met ster gedragen, soms alleen een rode band om het hoofd, of geen van beide. Verder dragen de maoïsten soms uniformen die zij van het Nepalese leger in beslag hebben genomen. In dat geval zijn de maoïsten van soldaten te onderscheiden aan de hand van hun schoenen: de soldaten beschikken over legerschoenen van goede kwaliteit, terwijl de maoïsten niet de middelen hebben goed schoeisel aan te schaffen.

De studentenorganisatie *All Nepal National Independent Student Union (Revolutionary)* (ANNISU-R), de *Laborer's Union (Maoist)*, de *All Nepal Trade*

³¹ Niet bekend is welke regio's dit zijn.

³² EIU, *Country Profile 2005*, p. 14.

³³ De spellingswijze van deze naam varieert. Zo wordt naast Prachanda ook Prachandra en Pachanda gebruikt.

³⁴ EIU, *Country Profile 2005*, p. 13.

³⁵ EIU, *Country Profile 2005*, p. 14.

³⁶ USDoS, *Country report on human rights practices*, 28 februari 2005, p. 16.

Union Federation en de *All-Nepal Women's Organization Revolutionary* zijn gelieerd aan de maoïsten.³⁷

2.1.4 Staatsinrichting

Nepal is sinds 1990 een rechtsstaat en een parlementaire democratie. De staatsvorm is een constitutionele monarchie.³⁸

Grondwet

De grondwet van Nepal werd op 9 november 1990 van kracht. In deze grondwet is bepaald dat de soevereiniteit van Nepal bij het volk ligt. Het volk draagt formeel de uitvoerende bevoegdheden aan de koning en de Nationale Raad over. De grondwet garandeert verder de vrijheid van meningsuiting, het recht op informatie en een onafhankelijke rechterlijke macht. Het Hooggerechtshof is bevoegd de naleving van de grondwet te toetsen en controleren. In de grondwet van 1990 wordt niet meer – zoals voorheen – gesproken over onderdanen van Nepal maar over burgers.

Koning

Het staatshoofd van Nepal is de koning. De officiële taken van de koning zijn voornamelijk ceremonieel maar de koning heeft de bevoegdheid in bepaalde gevallen de noodtoestand af te kondigen. Dit kan echter alleen gebeuren in overleg met de regering. In dergelijke gevallen dient het parlement binnen drie maanden de noodtoestand te bevestigen of op te heffen. De koning is tevens opperbevelhebber van het leger. Hoewel de zeggenschap over het leger formeel bij een 'Nationale Verdedigingsraad' ligt, die wordt voorgezeten door de premier, is het leger in de praktijk zeer loyaal aan de koning. Ook benoemt de koning, op voorstel van de premier, ministers en heeft hij het recht, indien er na verkiezingen geen nieuwe coalitie kan worden gevormd, nieuwe verkiezingen af te kondigen.

Ofschoon de taken van de koning beperkt zijn na de grondwetswijziging van 1990, wordt zijn politieke invloed in Nepal, mede door zijn historische rol in de Nepalese samenleving, door zijn functie van opperbevelhebber van het leger en de loyaliteit van het leger aan de koning, nog steeds groot geacht.

Parlement

Tot 1990 had Nepal een partijloos *Panchayat* (raads)-systeem. Sindsdien beschikt het land over een parlementair systeem, dat is gebaseerd op het Britse parlementaire stelsel. Het parlement bestaat uit twee kamers. Er is een Hogerhuis (*Rashtriya Sabha*) dat uit zestig leden bestaat. Daarnaast is er een Lagerhuis

³⁷ Human Rights Watch (HRW), Clear Culpability. 'Disappearances' by Security Forces in Nepal, 1 maart 2005, p.28; USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p.10; Reuters, *Unilever reopens Nepal plant as rebels lift threat*, 2 september 2005..

³⁸ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p.1.

(*Pratinidi Sabha*) dat uit 205 leden bestaat. De leden van het Lagerhuis worden om de vijf jaar via algemene verkiezingen verkozen. De leden van het Hogerhuis kennen een ambtstermijn van zes jaar, waarbij in een tweejarige cyclus eenderde deel zijn ambt verlaat. Tien leden van het Hogerhuis worden door de koning benoemd. Vijfendertig leden, van wie drie vrouwen, worden door het Lagerhuis gekozen en de overige vijftien leden worden gekozen door een kiescommissie die bestaat uit de voorzitters van de provincieraden.³⁹

Parlementariërs worden rechtstreeks gekozen. De partijen kennen geen plaatsingslijsten. De leider van de partij die de meeste zetels bezit, wordt over het algemeen de premier. Sinds op 12 mei 1991 de eerste verkiezingen plaatsvonden, zijn vrijwel alle regeringen via coalities tot stand gekomen.⁴⁰

In mei 2002 ontsloeg koning Gyanendra het parlement; sinds oktober 2002 benoemde hij ministers-presidenten en regeringen bij koninklijk decreet.⁴¹ De parlementsverkiezingen, oorspronkelijk gepland voor november 2002, hebben tot op heden niet plaatsgevonden.

Rechterlijke macht

Het rechtssysteem is gebaseerd op hindoeïstische wetsgrondslagen en de Engelse *common law*-rechtspraak. De rechterlijke macht in Nepal is sinds de invoering van de huidige grondwet van 1990 in theorie onafhankelijk en naar internationale maatstaven ingericht. Het belangrijkste rechtsorgaan is het Hooggerechtshof (*Sarbochha Adalat* of *Supreme Court*). Daaronder staan 17 hoven van beroep (*appellate courts*)⁴², en daaronder 75 districtsrechtbanken (*district courts*). Het Hooggerechtshof bestaat uit een opperrechter en 14 andere rechters.⁴³ De opperrechter (*Chief Justice*) wordt door de koning benoemd op voorstel van de Grondwettelijke Raad (*Constitutional Council*)⁴⁴ en bekleedt dit ambt gedurende een periode van zeven jaar. Iedere Nepalese burger heeft het recht het Hooggerechtshof te vragen nieuwe wetgeving te toetsen aan de grondwet.

³⁹ EIU, *Country Profile 2005*, p.11; Europa Publications, *The Europa World Year Book 2004, Nepal*, p.3057.

⁴⁰ Voor een overzicht van de belangrijkste politieke partijen zie bijlage III.

⁴¹ EIU, *Country Profile 2005*, p. 4; EIU, *Country Report Nepal*, februari 2005, p.6.

⁴² Er zijn 16 'vaste' hoven van beroep en één 'rondreizend' hof.

⁴³ Europa Publications, *The Europa World Year Book 2004, Nepal*, p. 3057; EIU, *Country Profile 2005*, p.10.

⁴⁴ De *Constitutional Council* bestaat uit de premier (voorzitter), de opperrechter, de voorzitter van het Hogerhuis, de voorzitter van het Lagerhuis en de leider van de oppositie in het Lagerhuis. Zie ook artikel 117 van de Nepalese grondwet.

2.2 Politieke ontwikkelingen

In deze paragraaf worden de politieke ontwikkelingen van september 2004 tot medio september 2005 beschreven. Achtereenvolgens komen aan de orde de politieke situatie van september 2004 tot 1 februari 2005, de machtsovername door de koning op 1 februari 2005 en de daaropvolgende noodtoestand tot 29 april 2005, de politieke ontwikkelingen sinds 29 april 2005, de protesten tegen de koning, de *Royal Commission for Corruption Control*, de lokale verkiezingen en de amnestieregeling voor de maoïsten.

Situatie september 2004-1 februari 2005

De belangrijkste prioriteit van de regering onder leiding van minister-president Sher Bahadur Deuba was het beëindigen van het geweld en het herstel van de rust en orde in Nepal.

Op 31 augustus 2004 richtte minister-president Deuba de *High-level Peace Committee* (HLPC) op om het vredesproces richting te geven. Op 23 september 2004 nodigde de HLPC de maoïsten officieel uit voor onderhandelingen.⁴⁵ In ruil voor deelname aan de onderhandelingen zou de regering de maoïsten van de lijst van terroristische organisaties halen. Hierop dienden de maoïsten een lijst met voorwaarden in. De maoïsten eisten onder meer de ongedaanmaking van de ontbinding van het parlement in 2002, de bestraffing van soldaten die willekeurige moorden hadden gepleegd en een einde aan de wapenleveranties door de Indiase regering. Bovendien gaven de maoïsten aan met de koning te willen onderhandelen en niet met de regering.⁴⁶ Op 25 november 2004 herhaalde de HLPC de uitnodiging en stelde daarbij de deadline van 13 januari 2005. De maoïsten gingen niet in op het aanbod van de regering om te komen tot vredesonderhandelingen en lieten de deadline verstrijken.⁴⁷ De HLPC werd op 16 maart 2005 door koning Gyanendra ontbonden.⁴⁸

Politieke ontwikkelingen na 1 februari 2005

Op 1 februari 2005 ontsloeg koning Gyanendra zijn regering en riep de noodtoestand uit. Politici, inclusief de ontslagen minister-president Sher Bahadur Deuba, werden onder huisarrest geplaatst of gearresteerd.⁴⁹

Strikte censuur werd opgelegd aan de media (zie hiervoor verder paragraaf 3.3.1.) en alle interne en internationale communicatie, inclusief Internet-verbindingen, werd zeven dagen lang afgesloten. Het leger, loyaal aan de koning, patrouilleerde

⁴⁵ EIU, [Country Profile Nepal 2005](#), p. 8.

⁴⁶ EIU, [Country Report Nepal](#), november 2004, p. 10.

⁴⁷ EIU, [Country Report Nepal](#), februari 2005, p. 10; HRW, [Clear Culpability](#), 1 maart 2005, p.14.

⁴⁸ EIU, [Country Report Nepal](#), juni 2005, p. 13.

⁴⁹ EIU, [Country Report Nepal](#), februari 2005, p. 8-9.

in de straten.⁵⁰ Gewapende militairen werden gestationeerd in de kantoren van de media om de censuur af te dwingen.

De koning schortte bovendien enkele grondwettelijke burgerrechten op, te weten de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging en vergadering, de pers en publicatierechten, het verbod op preventieve hechtenis, het recht op informatie, het recht op privacy en het recht op een grondwettelijk rechtsmiddel.⁵¹ Opschorting van dit laatste recht hield in dat burgers geen beroep meer konden doen op de internationale mensenrechtenverdragen waarbij Nepal partij is.⁵²

Op 2 februari 2005 maakte de koning de nieuwe, door hem benoemde, monarchistische regering bekend. Het merendeel van de ministers was ook minister onder het oude *Panchayat*-systeem⁵³. De koning plaatste zichzelf aan het hoofd van deze regering. Hij had absolute macht en kon per decreet regeren.⁵⁴ Koning Gyanendra verklaarde dat de machtsovername noodzakelijk was om de democratie te beschermen tegen de maoïstische rebellen en tegen de corrupte politici. Hij verklaarde vervolgens de democratie in drie jaar te zullen herstellen.⁵⁵

Op 11 april 2005 benoemde de koning bestuurders in Nepals vijf regio's en 14 zones, waarmee een terugkeer naar het oude *Panchayat*-systeem lijkt te zijn beoogd. De bestuurders werden benoemd voor onbepaalde tijd en kunnen alleen door de koning worden ontslagen. De regionale bestuurders staan op hetzelfde niveau als de hoofden van grondwettelijke instellingen en staan daardoor niet onder controle van de wetgevende macht. De bestuurders zijn verantwoordelijk voor de handhaving van vrede en veiligheid in hun gebieden. Onder het oude *Panchayat*-systeem dienden de lokale bestuurders ter onderdrukking van politieke oppositie. De bestuurder van een zone was een machtige ambtenaar die rechtstreeks aan het paleis rapporteerde. Met de recente benoemingen heeft de koning zijn greep op het landbestuur verstevigd.⁵⁶

⁵⁰ Amnesty International (AI), [A long ignored human rights crisis is now on the brink of catastrophe](#), februari 2005, ASA 31/022/2005, p.1; AI, [Human rights abuses escalate under the state of emergency](#), april 2005, ASA/31/036/2005, p. 2; EIU, [Country Report Nepal](#), februari 2005, p. 8.

⁵¹ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 4; International Crisis Group (ICG), [Nepal's royal coup: making a bad situation worse](#), 9 februari 2005, p.3.

⁵² Zie paragraaf 3.1.1.

⁵³ Zie paragraaf 2.1.3.

⁵⁴ EIU, [Country Report Nepal](#), februari 2005, p. 8-9; ICG, 9 februari 2005, p. 3; Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 2; EIU, [Country Profile Nepal 2005](#), p. 4.

⁵⁵ ANP, *Koning Nepal verdedigt eigen coup*, 18 februari 2005; AP, *Nepal king's daring gamble doesn't play out to the book*, 20 februari 2005.

⁵⁶ ICG, [Towards a lasting peace in Nepal: the constitutional issues](#), 15 juni 2005, p. 9; EIU, [Country Report Nepal](#), juni 2005, p. 13.

Onder de noodtoestand had het leger officieel geen extra bevoegdheden; in de praktijk was het leger echter betrokken bij de implementatie van de beperkingen opgelegd onder de noodtoestand.⁵⁷

Tijdens de noodtoestand werden volgens lokale mensenrechtenorganisaties circa 3.000 mensen gearresteerd, onder wie lokale politici, mensenrechtenactivisten, vakbondsleden, studenten en journalisten, en onder de *Public Security Act* (PSA)⁵⁸ in preventieve hechtenis geplaatst.⁵⁹

Op 29 april 2005 werd de noodtoestand opgeheven. Hiermee werden in principe de artikelen van de grondwet weer van kracht, die onder de noodtoestand tijdelijk buiten werking waren gesteld. De beperkingen op de persvrijheid bleven echter ook na de noodtoestand bestaan. De koning behield de directe heerschappij.⁶⁰

Op 14 juli 2005 breidde koning Gyanendra de regering uit met vier ministers en acht onderministers. Eén van de nieuwe ministers is Prakash Koirala, een prominent lid van de politieke partij Nepali Congress.⁶¹

Protesten tegen de regering

De vijf grootste politieke partijen (Nepali Congress, CPN (UML), Nepali Congress (Democratisch), Janamorcha Nepal en de Nepal Sadbhavana Party), keurden de machtsovername door de koning af. Op 18 februari 2005 (de dag van de democratie) organiseerden de partijen de eerste nationale protestdemonstraties. Andere nationale demonstraties volgden op 8 maart en 14 maart 2005. In alle gevallen leidden de demonstraties tot honderden arrestaties.⁶²

Op 8 mei 2005 tekenden zeven politieke oppositiepartijen⁶³ een gezamenlijk document, getiteld *Common Agreement and Commitment to resolve the National Crisis*. De zeven partijen eisen het herstel van het parlement dat in 2002 werd ontbonden en het herstel van de democratie.⁶⁴ Om hun eisen kracht bij te zetten

⁵⁷ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p.2.

⁵⁸ Zie paragraaf 3.1.2.

⁵⁹ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p.1; EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p. 11; Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p.2.

⁶⁰ AP, *Turmoil reigns in Nepal despite lifting of emergency rule*, 2 mei 2005.

⁶¹ DPA, *Nepalese king announces new additions to council of ministers*, 14 juli 2005.

⁶² EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p.11; EIU, *Country Profile Nepal 2005*, p. 9. Zie verder paragraaf 3.3.2.

⁶³ De zeven oppositiepartijen zijn de vijf eerder genoemde grootste partijen plus *Nepal Workers and Peasants Party* en *United Left Front Nepal*, in: EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p.11; *Seven opposition parties demand restoration of parliament*, 8 mei 2005, op: www.nepalnews.com.

⁶⁴ www.nepalnews.com: *Seven opposition parties demand restoration of parliament*, 8 mei 2005; ICG, 15 juni 2005, p. 20; Reuters, *Nepal parties warn king of fresh street protests*, 8

lanceerden de partijen op 22 mei een reeks protesten tegen de koning en voor democratie.⁶⁵

Ook de journalisten protesteerden gedurende de verslagperiode tegen de koning. Zij eisten het herstel van de democratie en bovenal het herstel van de vrijheid van meningsuiting. Gedurende de verslagperiode organiseerden de journalisten vele demonstraties. Daarnaast hielden zij enkele protestacties, in de vorm van onder meer het aan de koning opsturen van een kapotte radio (1 juni 2005)⁶⁶, het organiseren van een cartoon-tentoonstelling waarin de regering op de hak werd genomen (12 juni 2005)⁶⁷, het uitzenden van nieuwsberichten op de radio, in weerwil van het verbod (14 juni 2005)⁶⁸ en het voorlezen van nieuws op straat door middel van een luidspreker (21 juni 2005)⁶⁹.

Op 20 juni 2005 kondigde de *Federation of Nepalese Journalists* (FNJ) aan gedurende een maand evenementen te mijden waaraan door de koning sinds 1 februari 2005 benoemde hoge functionarissen deelnamen. Ook zouden geen foto's gepubliceerd worden van de minister van Informatie en Communicatie en de woordvoerder van de regering.⁷⁰

Eind juni 2005 startten de regering en de *Movement to Save Free Radio* (MSFR) besprekingen om nieuwsuitzendingen op de radio te hervatten. MSFR is een *ad hoc* organisatie, die alle 46 FM-radiostations vertegenwoordigt. Op 12 juli 2005 liepen de besprekingen vast.⁷¹

Uit protest tegen de machtsovername door de koning wierpen de maoïsten tijdens de noodtoestand enkele blokkades op die het transport over de weg van en naar Kathmandu belemmerden. De eerste blokkade werd half februari opgeworpen en duurde twee weken.⁷² Een volgende blokkade duurde van 14 maart 2005 tot 1 april 2005.⁷³ Deze werd direct gevolgd door een nieuwe blokkade tot 12 april 2005.⁷⁴

mei 2005; AP, *Nepal's political parties launch common program; seek to reinstate dissolved parliament*, reform constitution, 8 mei 2005; EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p.11.

⁶⁵ Zie voor een overzicht van de belangrijkste demonstraties paragraaf 3.3.2.

⁶⁶ IFJ, *Nepalese journalists united against government crackdown and media attacks*, 6 juni 2005, www.ifj-asia.org

⁶⁷ DPA, *Radio journalists continue protest against Nepal news ban*, 12 juni 2005.

⁶⁸ AP, *Private radio in Nepal defy government ban to broadcast news*, 15 juni 2005.

⁶⁹ Reuters, *Banned from the air, Nepal news radio hits streets*, 21 juni 2005.

⁷⁰ DPA, *Nepal journalists announce month-long protest for press freedom*, 20 juni 2005.

⁷¹ DPA, *Nepalese FM stations to continue protests, talks with government*, 30 juni 2005; DPA, *Talks break down between Nepalese government and FM radio stations*, 13 juli 2005.

⁷² AP, *Fourteen die in fresh rebel violence in Nepal after rebels lift blockade*, 27 februari 2005; DPA, *Maoist blockade hits traffic into Nepal's Kathmandu Valley*, 19 februari 2005.

⁷³ AFP, *L'appel au blocus du Népal lancé par les maoïstes peu suivi (police)*, 16 maart 2005; Reuters, *Nepal maoist rebels calls for nationwide protests*, 13 maart 2005.

⁷⁴ AFP, *Les maoïstes paralysent les accès à Katmandou*, 3 april 2005.

Ondertussen zochten de politieke partijen en de maoïsten voorzichtig toenadering tot elkaar. De politieke partijen en de maoïsten hebben met elkaar gemeen dat zij streven naar een constituerende vergadering (*constituent assembly*), die het mandaat krijgt om de huidige grondwet te wijzigen of om een nieuwe grondwet op te stellen. De politieke partijen stelden als voorwaarde voor gesprekken met de maoïsten, dat de laatsten de wapens neerleggen en het geweld afzweren. Nadat de maoïsten in reactie op de gestelde voorwaarden aangaven niet langer ongewapende burgers te zullen aanvallen en afpersing te zullen stoppen, verklaarden de politieke partijen zich eind augustus 2005 bereid tot het voeren van gesprekken met de maoïsten. Een datum is vooralsnog niet vastgesteld.⁷⁵

Op 3 september 2005 kondigden de maoïsten eenzijdig een staakt-het-vuren aan voor drie maanden.⁷⁶ Dit werd door de zeven politieke partijen verwelkomd.⁷⁷ Het staakt-het-vuren vergroot de kansen op samenwerking tussen de politieke partijen en de maoïsten.⁷⁸ De regering toonde zich sceptisch over het staakt-het-vuren van de maoïsten.⁷⁹ Op 2 september 2005 wierpen de maoïsten in het oosten van het land een blokkade op die duurde tot 8 september 2005.⁸⁰

Het staakt-het-vuren, afgekondigd door de maoïsten, leidde tot een nieuwe golf van protestdemonstraties van de politieke partijen. In de eerste drie weken van september 2005 vonden vrijwel dagelijks betogingen van duizenden mensen plaats tegen de koning en voor democratie. Deze demonstraties leidden tot honderden arrestaties.⁸¹

Royal Commission for Corruption Control

Op 16 februari 2005 richtte de koning de *Royal Commission for Corruption Control* (RCCC) op. De RCCC heeft de bevoegdheid onderzoek te doen naar vermeende corruptie, verdachten aan te klagen, zaken te behandelen en vonnissen uit te spreken. Daarnaast heeft de RCCC de bevoegdheid aanklachten tegen de

⁷⁵ Reuters, *Nepal parties reject maoist rebels offer of talks*, 25 juli 2005; DPA, *Maoists welcome overture from Nepalese political parties*, 27 juli 2005; AFP, *Les principaux partis népalais prêts à engager le dialogue avec les maoïstes*, 23 augustus 2005; Reuters, *Nepal political parties to hold talks with rebels*, 23 augustus 2005.

⁷⁶ EIU, *Country Report Nepal*, September 2005, p. 11; BBC News, *Nepal's Maoists declare ceasefire*, 3 september 2005; AP, *Communist rebels in Nepal declare three months ceasefire*, 3 september 2005; *Maoists declare three-month long ceasefire*, op: www.nepalnews.com.

⁷⁷ *Agitating parties hail ceasefire announcement*, 3 september 2005, op www.nepalnews.com.

⁷⁸ AP, *Communist rebels in Nepal declare unilateral cease-fire*, 4 september 2005.

⁷⁹ Dpa, *Government urges Maoists to join political mainstream*, 5 september 2005; AP, *Nepal government sceptical about communist rebels' cease-fire announcement*, 5 september 2005; Reuters, *Nepal says not confident about Maoist truce*, 5 september 2005.

⁸⁰ DPA, *Maoists blockade road in east Nepal despite truce*, 5 september 2005.

⁸¹ Zie nader paragraaf 3.3.2.

hoofden van grondwettelijke instellingen te onderzoeken en hierover aanbevelingen te doen aan de koning. De RCCC kan naar eigen inzicht onderzoek starten en kan verdachten tot 30 dagen vasthouden. Na het opheffen van de noodtoestand (zie hierna) verlengde de koning de termijn van de RCCC.⁸²

De zorg bestaat dat de RCCC zal worden misbruikt om rechters en politici, die de koning niet welgevallig zijn, onder druk te zetten of uit hun functie te verwijderen. In maart 2005 dagvaardde de RCCC zes ministers van het kabinet van de voormalige minister-president Sher Bahadur Deuba. Na weigering van Deuba om als getuige te verschijnen in een corruptiezaak, werd hij gearresteerd. Op 16 mei 2005 werd Deuba door de RCCC in twee zaken formeel in staat van beschuldiging gesteld wegens het verliezen van publiek geld.⁸³ De eerste zaak betrof het verdelen van geld uit de staatskas onder enkele partijleden. Op 27 juni 2005 werd Deuba door de RCCC in deze zaak vrijgesproken.⁸⁴ De tweede zaak betrof corruptie in een waterproject. In deze zaak werd Deuba op 26 juli 2005 veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf en een boete van ruim 1 miljoen dollar.⁸⁵

Lokale verkiezingen

Op 14 april 2005 kondigde koning Gyanendra aan dat uiterlijk medio april 2006 lokale verkiezingen zullen worden gehouden in de 58 gemeenten van Nepal.⁸⁶ De Verkiezingcommissie is inmiddels bezig met de voorbereidingen.⁸⁷ Op 22 september 2005 bevestigde de regering dat de lokale verkiezingen in april 2006 zullen worden gehouden.⁸⁸ De definitieve kandidatenlijst, die in september 2005 openbaar zou worden gemaakt⁸⁹, was eind september 2005 nog niet beschikbaar. De zeven belangrijkste politieke partijen hebben aangekondigd de verkiezingen te zullen boycotten. Volgens hen zouden de verkiezingen, bij gebrek aan een regering waarin alle partijen zijn vertegenwoordigd, slechts dienen om continuïteit te geven aan het autocratische bestuur van de koning.⁹⁰ De algemene verkiezingen, die koning Gyanendra in maart 2004 had aangekondigd voor april 2005⁹¹, hebben niet plaatsgevonden. Deze zullen binnen

⁸² EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p.12. Niet bekend is tot wanneer het mandaat van de RCCC verlengd is.

⁸³ EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p.12.

⁸⁴ AP, *Former Nepal prime minister, ministers cleared of corruption charges*, 27 juni 2005.

⁸⁵ DPA, *Commission finds Nepal's former prime minister guilty of corruption*, 26 juli 2005.

⁸⁶ www.nepalnews.com: *Municipal polls to be held within a year: HM the King*, 14 april 2005; EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p.13.

⁸⁷ www.kantipuronline.com: *EC preparing for municipal election*, 15 juni 2005.

⁸⁸ AP, *Nepal to hold municipal elections by April 2006 and national elections within two years, minister says*, 22 september 2005.

⁸⁹ www.kantipuronline.com: *EC preparing for municipal election*, 15 juni 2005.

⁹⁰ Reuters, *Nepal parties to boycott planned municipal elections* 19 juni 2005; AP, *Nepal's political parties sceptical over government promises of election*, 23 september 2005.

⁹¹ Zie het algemeen ambtsbericht Nepal van 29 september 2004, p. 19.

twee jaar na de lokale verkiezingen van april 2006 plaatsvinden, aldus de regering.⁹²

Amnestieregeling maoïsten

De amnestieregeling voor maoïsten die zich hebben overgegeven was gedurende de verslagperiode nog steeds van kracht.⁹³ Maoïsten die zich overgaven werden niet vervolgd en werden opgevangen in een rehabilitatiekamp. In het kamp kregen de ex-maoïsten beroepsopleidingen. Het merendeel van de ex-maoïsten vertrok na enige tijd uit het kamp en keerde terug naar de plaats van herkomst. Enkele ex-maoïsten verblijven echter uit veiligheidsoverwegingen al gedurende langere tijd in het kamp, omdat zij bij terugkeer vrezen door maoïsten te worden gedood of slachtoffer te worden van wraak van de lokale bevolking. Geen berichten zijn bekend over mishandeling van ex-maoïsten in het kamp.

Op 8 december 2004 bedroeg het aantal maoïsten dat zich had overgegeven 1.147.⁹⁴ Sinds 1 februari 2005 nam het aantal maoïsten dat zich overgaf toe. Concrete aantallen zijn niet bekend.⁹⁵

2.3 Veiligheidssituatie

In de verslagperiode is de veiligheidssituatie verslechterd. De veiligheidssituatie wordt gekenmerkt door de strijd tussen de maoïsten en de regering, die onverminderd voortduurde.

De koning streeft een militaire oplossing na voor het conflict met de maoïsten, maar lijkt nog niet in staat de maoïsten te verslaan. Steeds als het leger een offensief uitvoert, worden de maoïsten weliswaar verjaagd, maar na vertrek van het leger komen de maoïsten terug en nemen het bestuur over het betreffende gebied weer over.

Het aantal aanvallen door de maoïsten is gedurende de verslagperiode toegenomen en van karakter veranderd. Aanvallen worden niet meer alleen 's nachts, maar ook overdag gepleegd. Bovendien richten de maoïsten zich niet meer alleen op bases van de veiligheidstroepen, maar voeren zij ook aanvallen uit op snelwegen en dichtbij dorpen, waarbij de maoïsten leden van de veiligheidstroepen in een

⁹² AP, *Nepal to hold municipal elections by April 2006 and national elections within two years, minister says*, 22 september 2005.

⁹³ De amnestieregeling is niet formeel verlengd; de regeling loopt informeel door. Maoïsten die zich willen overgeven, moeten zich melden bij de politie, het leger of de *Chief District Officer* (CDO).

⁹⁴ EIU, *Country Report Nepal*, februari 2005, p. 11.

⁹⁵ Zie ook paragraaf 2.1.2.

hinderlaag lokken door wegblokkades op te werpen.⁹⁶ Het aantal maoïstische aanvallen in de grotere steden is sinds 1 februari 2005 afgenomen.⁹⁷

De districtshoofdsteden staan onder gezag van de centrale autoriteiten. Het leger en de politie bevinden zich vooral in die districtshoofdsteden. In het grootste deel⁹⁸ van de landelijke gebieden buiten de districtshoofdsteden is het gezag van de autoriteiten niet volledig. In die gebieden doen de maoïsten hun invloed meer gelden. De maoïsten kunnen in het hele land opereren, inclusief in de districtshoofdsteden en Kathmandu.

Een nieuwe dimensie in de strijd vormt de opkomst van zelfverdedigingsgroepen (*Village Defence Forces*⁹⁹), bestaande uit burgers. Deze groepen voeren acties uit tegen de maoïsten. Ook niet-maoïsten worden echter slachtoffer van de zelfverdedigingsgroepen. Er zijn aanwijzingen dat de zelfverdedigingsgroepen steun ontvangen van de autoriteiten in de vorm van training en financiering.¹⁰⁰ De zelfverdedigingsgroepen zijn onder meer actief in de districten Kapilvastu en Nawalparasi in *Western region*, en in districten in *Central region* en *Eastern region*. Voor zover bekend komen de zelfverdedigingsgroepen niet voor in *Far-Western region*.¹⁰¹ Door de opkomst van de zelfverdedigingsgroepen dreigt de grens tussen strijders en niet-strijders te vervagen, waardoor meer burgerslachtoffers kunnen vallen. Het geweld van de zelfverdedigingsgroepen en het daarop volgende geweld door de maoïsten leidde tot honderden ontheemden.¹⁰²

Veiligheid per regio

Hoewel het conflict zich steeds verplaatst, kan globaal de volgende indeling in relatief veilige en relatief onveilige gebieden worden gemaakt.

Relatief veilig is de situatie in Kathmandu Valley en in de districtshoofdsteden. Eveneens is de situatie relatief veilig in de districten Manang en Mustang.

⁹⁶ EIU, Country Report Nepal, februari 2005, p. 9-10.

⁹⁷ AP, *Six months of king's direct rule in Nepal, security situation continue to worsen*, 11 augustus 2005.

⁹⁸ Volgens sommige bronnen gaat het om 80% van de landelijke gebieden (EIU, Country Report Nepal, februari 2005, p. 6; EIU, Country Profile 2005, p. 4); andere bronnen gaan uit van 60% tot 80%.

⁹⁹ De *Village Defence Forces* worden ook wel *Vigilante Defence Forces* of *vigilante mobs* genoemd.

¹⁰⁰ Amnesty International, Nepal: Fractured country, shattered lives, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 5.

¹⁰¹ Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 3-4.

¹⁰² EIU, Country Report Nepal, juni 2005, p. 15; Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p. 5-6; AP, *Amnesty says creation of vigilante groups increasing civilian casualty*, 3 augustus 2005.

Relatief onveilig is het buiten de districtshoofdsteden op het platteland met name in de districten in het *Far-Western region* en *Mid-Western region*. Het uiterste oosten van Nepal is betwist gebied, waardoor daar relatief meer confrontaties plaatsvinden tussen het leger en de maoïsten. Het uiterste oosten van Nepal is om die reden ook relatief onveilig te noemen.

Slachtoffers

Sinds het begin van de maoïstische opstand op 13 februari 1996 tot 14 juli 2005 zijn ruim 12.500 personen om het leven gekomen (ruim 8.100 door de autoriteiten en bijna 4.500 door de maoïsten). Gedurende de gehele verslagperiode (sinds juni 2004) werden ruim 2.600 personen gedood, van wie bijna 1.100 sinds de machtsovername door de koning op 1 februari 2005. Van deze circa 1.100 personen werden ruim 700 personen gedood door de autoriteiten en bijna 400 door de maoïsten. Het gemiddeld aantal doden ligt sinds 1 februari 2005 op bijna zeven personen per dag. Het gemiddelde sinds 13 februari 1996 ligt op bijna vier.¹⁰³

Leger/politie

Het Koninklijke Nepalese leger (*Royal Nepalese Army - RNA*) is de eerst-verantwoordelijke voor de binnenlandse veiligheid. Daarnaast zijn ook de Nationale Politie en de Gewapende Politie hiervoor verantwoordelijk. De lokale hoofden van de districten en ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse Zaken hebben vergaande bevoegdheden voor de handhaving van het gezag. In de praktijk zijn het de lokale legercommandanten die binnen de *Unified Command* structuur de dienst uit maken.¹⁰⁴

Het leger telt momenteel circa 87.000 militairen. Het leger bestaat uit zes divisies: vijf divisies zijn gestationeerd in de regio's en één is gestationeerd in Kathmandu. Alhoewel de koning formeel aan het hoofd staat van het nationale leger, laat hij de directe operationele controle van de legereenheden over aan de commandanten.¹⁰⁵ De commandanten moeten voor hun beslissingen verantwoording afleggen aan de *Chief of Army Staff*.

De Nationale Politie telt circa 47.000 mensen; de Gewapende Politie 15.000.¹⁰⁶ De Nationale Politie en de Gewapende Politie zijn ondergeschikt aan de civiele autoriteiten.¹⁰⁷

Sinds 2004 kunnen ook vrouwen dienst nemen in het leger.¹⁰⁸

¹⁰³ Statistiek van INSEC, *No. of victims killed by state and maoist in connection with the 'People's War' (13 februari 1996 – 14 juli 2005)*, www.insec.org.np.

¹⁰⁴ De *Unified Command* bestaat uit de RNA, de Nationale Politie, de Gewapende Politie en de Nepalese inlichtingendienst en staat formeel onder leiding van de RNA. In: HRW, [Clear Culpability](#), 1 maart 2005, p.26. Onder de *Unified Command* vallen circa 5.000 politieagenten en 5.000-6.000 leden van de gewapende politie.

¹⁰⁵ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.1.

¹⁰⁶ ICG, 9 februari 2005, p.6; EIU, [Country Profile 2005](#), p. 16.

¹⁰⁷ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.1.

¹⁰⁸ EIU, [Country Profile 2005](#), p. 16.

2.4 Sociaal-economische situatie

Nepal is één van de armste landen ter wereld en staat op nummer 140 (van de 177) in de *Human Development Index*.¹⁰⁹ Het inkomen per hoofd van de bevolking bedraagt circa USD 250 per jaar. De sociale indicatoren zijn slecht: een groot deel van de bevolking heeft geen beschikking over voldoende en veilig drinkwater en de gemiddelde leeftijd is relatief laag (60 jaar). Medische voorzieningen en onderwijs zijn voor grote delen van de Nepalese bevolking nog onbereikbaar.¹¹⁰

In het fiscale jaar juni 2004-juni 2005 bedroeg de economische groei 2,1% en de inflatie 5,8%¹¹¹, tegen 3,5% respectievelijk 2,9% een jaar eerder¹¹².

Het economische liberaliseringsbeleid, begonnen in 1992 met steun van IMF lijkt onder de huidige regering te worden teruggedraaid. De minister van Financiën heeft aangekondigd dat Nepal niet langer afhankelijk moet zijn van donorgeld, maar zichzelf staande moet houden. Dit lijkt te duiden op een terugkeer naar het naar binnen gerichte economische beleid uit de *Panchyat*-jaren.¹¹³ Op dit moment wordt meer dan 60% van het ontwikkelingsbudget van Nepal door het buitenland gefinancierd.¹¹⁴ Ook vormen overmakingen door Nepalezen in het buitenland (*remittances*) een belangrijk deel van het BNP, al groeit het aandeel minder snel dan voorheen, ondanks een toename van het aantal Nepalezen dat in het buitenland werkt.¹¹⁵

Het begrotingstekort van Nepal neemt toe, als gevolg van een daling van de inkomsten uit toerisme van circa 35%, daling van de investeringen en daling van landbouw- en industriële productie.¹¹⁶

¹⁰⁹ [Human Development Report 2004](#), p.141.

¹¹⁰ EIU, [Country Profile Nepal 2005](#); Reuters, *Himalyan horrors*, 14 april 2005 (Economist print edition).

¹¹¹ Nepali Times, *Poorer and poorer*, 8-14 juli 2005.

¹¹² EIU, [Country Profile Nepal 2005](#), p. 24.

¹¹³ EIU, [Country Profile Nepal 2005](#), p. 25; Nepali Times, *Poorer and poorer*, 8-14 juli 2005.

¹¹⁴ EIU, [Country Profile Nepal 2005](#), p. 25.

¹¹⁵ Reuters, *Himalayan horrors*, 14 april 2005 (Economist print edition); Nepali Times, *Poorer and poorer*, 8-14 juli 2005.

¹¹⁶ EIU, [Country Profile Nepal 2005](#), p. 25; Nepali Times, *Poorer and poorer*, 8-14 juli 2005; USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 1.

3 Mensenrechten

3.1 Juridische context

3.1.1 Verdragen en protocollen

Nepal is onder meer partij bij de volgende internationale verdragen:

- Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (*International Covenant on civil and political rights, ICCPR*), voor Nepal in werking getreden per 14 augustus 1991;
- Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (*International Covenant on economic, social and cultural rights, ICESCR*), voor Nepal in werking getreden per 14 augustus 1991;
- Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (*International Convention on the elimination of all forms of racial discrimination, CERD*), voor Nepal in werking getreden per 1 maart 1971;
- Conventie aangaande de eliminatie van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen, (*Convention of the elimination of discrimination against women, CEDAW*), voor Nepal in werking getreden per 22 juli 1991;
- Conventie voor de rechten van het kind (*Convention on the rights of the child, CRC*) voor Nepal in werking getreden per 14 oktober 1990;
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing (*Convention against torture, CAT*) voor Nepal in werking getreden per 13 juni 1991.

Nepal is geen partij bij het VN-Vluchtelingenverdrag van 1951.

Nepal heeft de internationale mensenrechten vastgelegd in de grondwet en de nationale wetgeving. Onder de noodtoestand werden enkele van deze mensenrechten opgeschort, waaronder het beroep op de grondwet bij het Hooggerechtshof (*constitutional remedy*).¹¹⁷ Hierdoor stonden Nepalezen geen juridische middelen ter beschikking om deze mensenrechten opgenomen in de grondwet te doen gelden.¹¹⁸ Sinds het einde van de noodtoestand op 29 april 2005 kan men weer bij het Hooggerechtshof naleving van de mensenrechten vorderen. In de praktijk negeren de autoriteiten echter regelmatig vonnissen van de

¹¹⁷ ICG, *Nepal: Dealing with a Human Rights Crisis*, 24 maart 2005, p. 9; EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p. 15.

¹¹⁸ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 4. Het beroep op de grondwet bij het Hooggerechtshof (*constitutional remedy*) houdt in dat burgers bij het Hooggerechtshof een beroep kunnen doen op de mensenrechtenbepalingen in de grondwet (Artikel 23 jo 88 van de grondwet).

rechtbanken, inclusief het Hooggerechtshof, waardoor de betekenis van het beroep op de grondwet gering is.

3.1.2 Nationale wetgeving

Naast de *Code of Criminal Procedure of Nepal* en andere wetgeving die betrekking heeft op *common law* overtredingen, bestaat er ook een aantal wetten dat betrekking heeft op de binnenlandse veiligheidssituatie.

Public Security Act (PSA)

Onder de *Public Security Act (PSA)* wordt het de autoriteiten toegestaan personen te detineren die de binnenlandse veiligheid en rust, de relaties met andere staten of de relaties tussen burgers van verschillende klassen en religies bedreigen (art. 3.1). Personen die op basis van deze wet worden gearresteerd, kunnen voor een periode van negentig dagen in preventieve hechtenis worden vastgehouden zonder dat er tegen hen een formele aanklacht wordt ingediend (art. 5.1). De politie dient evenwel binnen 24 uur (met aftrek van de periode die verloopt tussen de arrestatie en het overbrengen van de arrestant naar het dichtstbijzijnde districtshoofdkwartier waar het districtshof is gevestigd) het districtshof in te lichten over een dergelijke arrestatie (art. 4.2). De detentieperiode kan met een periode van nog eens drie maanden worden verlengd door de minister van Binnenlandse Zaken (art. 5.2.1). Na deze periode kan, op advies van de Adviesraad die is opgericht onder de PSA, de detentieperiode verlengd worden met nog eens 6 maanden¹¹⁹ (art. 5.2.2).

Public Offenses Act (POA)

Op basis van de *Public Offenses Act (POA)* van 1970 moet de politie in het bezit zijn van een arrestatiebevel voordat ze bevoegd is iemand te arresteren, tenzij iemand op heterdaad wordt betrapt bij het plegen van een overtreding van de Nepalese wetgeving (art. 3.1 en 3.2). Onder de POA kunnen personen worden gearresteerd die zich schuldig hebben gemaakt aan onder meer vandalisme, ordeverstoringen en vechtpartijen (art. 2). In de meeste gevallen dient een zaak binnen zeven dagen na arrestatie van de verdachte voor een rechtbank gebracht te worden (art. 4.1). Deze termijn kan door de rechtbank verlengd worden tot 35 dagen (art. 4.2). In deze periode dient de politie het onderzoek dat naar betrokkene loopt af te ronden.

Terrorist and Disruptive Activities Ordinance (TADO)

De *Terrorist and Disruptive Activities Act (TADA)* van 2002 werd op 13 oktober 2004 geamendeerd en heet sindsdien de *Terrorist and Disruptive Activities Ordinance (TADO)*¹²⁰. De maximale periode dat een verdachte zonder proces mag

¹¹⁹ In het algemeen ambtsbericht Nepal van 29 september 2004 stond abusievelijk vermeld dat de detentieperiode met nog eens 12 maanden kan worden verlengd.

¹²⁰ In november 2001 werd de voorganger van TADA, de *Terrorist and Disruptive Activities Ordinance (TADO)* afgekondigd. TADA, afgekondigd in 2002, liep af in april 2004, maar

worden vastgehouden werd verlengd van 90 tot 360 dagen. Onder TADO worden de maoïsten als terroristen bestempeld en hebben de veiligheidstroepen verregaande bevoegdheden tot het doen van onderzoek naar en de arrestaties en detentie van verdachten van maoïstische betrokkenheid.¹²¹ Ook kinderen, geassocieerd met de maoïsten, kunnen onder TADO worden vastgehouden.

Compensation for Torture Act

In 1996 werd de *Compensation for Torture Act* opgesteld die op 18 december 1997 van kracht werd. Volgens deze wet heeft iemand die tijdens een detentieperiode is gemarteld recht op schadevergoeding, mits zijn klacht door de districtsrechtbank gegrond wordt verklaard (artikel 4). Daarnaast kan de districtsrechtbank op basis van deze wet een onderzoek gelasten naar de persoon tegen wie de klacht is ingediend (art. 7).

3.2 Toezicht

3.2.1 Nationaal toezicht

- *Gouvernementele organisaties*

Nationale mensenrechtencommissie (National Human Rights Commission – NHRC)

In 1996 keurde het Nepalese parlement de *National Human Rights Commission Act* goed, waarin onder meer werd besloten tot de oprichting van een door de regering benoemde commissie die aanklachten en meldingen van mensenrechtenschendingen zou moeten onderzoeken (art. 9). Uiteindelijk werd de Nationale mensenrechtencommissie (NHRC) in juni 2000 opgericht. Naast vertegenwoordigers van de overheid namen ook enkele mensenrechtenactivisten zitting in deze commissie.

werd voorgezet als Koninklijke Verordening; hiermee heet de regeling (opnieuw) *Terrorist and Disruptive Activities Ordinance* (TADO). Verordeningen moeten elke zes maanden worden vernieuwd, totdat zij door het parlement als wet worden aangenomen Bron: EIU, [Country Report Nepal](#), februari 2005, p.13; Amnesty International, [Nepal: Escalating 'disappearances' amid a culture of impunity](#), 30 augustus 2004, ASA 31/155/2004, p.3.

¹²¹ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.6; The Observatory for the protection of Human Rights Defenders (Observatory), [Nepal. An appalling situation: Human Rights Defenders increasingly victims of the internal armed conflict](#), februari 2005, p. 5; ICG, 24 maart 2005, p.4; HRW, [Clear culpability](#), 1 maart 2005, p. 54; UN ECOSOC, Commission on Human Rights, [Civil and political rights, including the questions of: disappearance and summary executions, Report of the Working Group on Enforced or involuntary disappearances. Addendum Misison to Nepal, 6 – 14 december 2004](#), E/CN.4/2005/65/Add.1, 28 januari 2005, par. 45.

De belangrijkste taak van de NHRC is het onder de aandacht brengen en het bescherming van mensenrechten. Slachtoffers van mensenrechtenschendingen kunnen hierover een klacht indienen bij de NHRC, die vervolgens onderzoek doet. De NHRC doet onderzoek naar schendingen begaan door zowel de veiligheidstroepen als de maoïsten.¹²²

Daarnaast heeft de NHRC de bevoegdheid gevangenen te bezoeken en aanbevelingen te doen over de mensenrechtensituatie in Nepal aan de autoriteiten, gerechtshoven en internationale organisaties.

Het ontbreekt de NHRC echter aan menskracht en aan bevoegdheden om goed toezicht te kunnen houden op de mensenrechtensituatie in Nepal.

De NHRC werd gedurende de verslagperiode door de autoriteiten tegengewerkt in het uitvoeren van haar taken.

De bevindingen en aanbevelingen van de NHRC werden door de autoriteiten genegeerd.¹²³ De NHRC heeft een aantal zaken onderzocht waarbij de politie werd beschuldigd van onrechtmatig optreden. In enkele gevallen hebben de Nepalese autoriteiten op basis van dit onderzoek en op advies van de NHRC compensatie betaald aan de slachtoffers; de betrokken politieofficieren zijn tot op heden echter zelden veroordeeld.¹²⁴

Daarnaast werd de leden van de NHRC de vrije toegang tot gevangenen in de legerbarakken ontzegd evenals toegang tot personen die onder de noodtoestand van 1 februari 2005 werden gearresteerd.¹²⁵ Vanaf april 2005 kreeg de NHRC vaker toegang tot gedetineerden.¹²⁶

Complicerende factor is verder dat door de censuur op de media, die sinds 1 februari 2005 van kracht is, rapporten waarin de NHRC zich kritisch uit over de autoriteiten niet gepubliceerd mogen worden; alleen rapporten over de maoïsten komen derhalve in de publiciteit waardoor de NHRC partijdig lijkt en medewerkers in gevaar kunnen komen.¹²⁷

Tot medio juli 2005 heeft de NHRC 3.086 klachten over mensenrechtenschendingen ontvangen. Tot eind 2004 heeft de NHRC 500 zaken onderzocht en compensatie aanbevolen in 27 gevallen.¹²⁸

Het mandaat van de vijf leden van de NHRC verliep op 25 mei 2005. Twee dagen daarvoor kondigde de regering aan de wijze van benoeming van nieuwe leden van

¹²² Observatory, Nepal. An appalling situation, februari 2005, p. 9

¹²³ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 7; ICG, 24 maart 2005;

¹²⁴ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 1.

¹²⁵ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 7; ICG, 24 maart 2005;

¹²⁶ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p.8.

¹²⁷ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 7.

¹²⁸ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 14.

de commissie te wijzigen.¹²⁹ De nieuwe commissieleden werden op 27 mei 2005 volgens de nieuwe procedure benoemd door de minister van Buitenlandse Zaken, de opperrechter (*Chief Justice*) en de voorzitter van het parlement, die, volgens mensenrechtenorganisaties, aanhangers zijn van de koning. Hierdoor zou volgens mensenrechtenorganisaties de onafhankelijkheid van de NHRC in het geding komen.¹³⁰

Op 13 december 2004 tekenden de regering en het *Office of the High Commissioner for Human Rights* van de VN (OHCHR) een *Memorandum of Understanding* (MoU) dat OHCHR toestemming geeft om de NHRC te assisteren in het houden van toezicht op mensenrechtenschendingen.¹³¹

Nationaal promotiecentrum voor de mensenrechten

In december 2003 werd een nationaal promotiecentrum voor de mensenrechten (*Human Rights Promotion Centre*) opgericht. Het doel van het centrum is het faciliteren van het werk van de NHRC en het coördineren van de activiteiten van de verschillende ministeries, de NHRC en mensenrechten NGO's. Het centrum speelde een coördinerende rol bij de totstandbrenging van het bovengenoemde MoU tussen de regering en OHCHR.¹³²

Een aantal mensenrechtenorganisaties reageerde kritisch op het centrum. Volgens het *Asian centre for human rights* was de oprichting van het centrum vooral bedoeld om het werk van de NHRC te ondermijnen.¹³³

Nationaal Mensenrechten Actieplan (National Human Rights Action Plan - NHRAP)

Op 14 juli 2004 werd het Nationaal Mensenrechten Actieplan (NHRAP) gelanceerd. Het doel van de NHRAP is het stimuleren van het respect voor de mensenrechten binnen de overheid. Mensenrechtenorganisaties zijn kritisch over NHRAP, onder meer vanwege zijn steun aan de mensenrechteneenheden van het

¹²⁹ Nieuwe leden van de NHRC dienden voorheen door het parlement te worden benoemd. Bij gebrek aan een parlement, dat immers in 2002 door de toenmalige minister-president werd ontbonden, staat geen rechtsgeldige manier open om leden van de NHRC te benoemen. (Bron: ICG, 24 maart 2005, p.5)

¹³⁰ AP, *Nepal comes under fire for gutting its human rights commission*, 25 mei 2005.

¹³¹ EIU, *Country Report Nepal*, februari 2005, p. 12; UN ECOSOC, Commission on Human Rights, *Advisory services and technical cooperation in the field of human rights. Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on human rights assistance to Nepal*, E/CN.4/2005/114, 31 januari 2005, par. 14.

¹³² USDoS, *Country report on human rights practices*, 28 februari 2005, p. 14; Amnesty International, *Nepal. Killing with impunity*, januari 2005, ASA 31/001/2005, p. 18.

¹³³ Brief van het *Asian centre for human rights* aan de plaatsvervangend Hoge Commissaris voor Mensenrechten, Bertie Ramcharan, 14 november 2003.

Nepalese leger.¹³⁴ Door de verslechtering van de mensenrechtensituatie meteen na de oprichting van de NHRAP, is de aandacht van donoren echter weer verschoven naar de bescherming van de mensenrechten. De NHRAP ontvangt geen financiële steun van donoren.

High Level Human Rights Protection Committee

De na 1 februari 2005 door de koning benoemde regering heeft een *High Level Human Rights Protection Committee* opgericht. De Commissie valt onder de, eveneens door de koning benoemde, procureur-generaal. Onduidelijk is hoe de Commissie zich verhoudt tot de NHRC.

National Co-ordination Committee for Protection and Promotion of Human Rights (NCCPPHR)

Op 11 augustus 2005 heeft de regering het *National Co-ordination Committee for Protection and Promotion of Human Rights (NCCPPHR)* opgericht. Het NCCPPHR staat onder leiding van de minister van Buitenlandse Zaken en dient toe te zien op naleving van de internationale verplichtingen van Nepal op het gebied van de mensenrechten.¹³⁵

- *Non-gouvernementele mensenrechtenorganisaties*

Er zijn ongeveer tien niet-gouvernementele organisaties (NGO's) actief in Nepal, die werkzaam zijn op het gebied van de mensenrechten. Bekende mensenrechtenorganisaties zijn onder meer het *Informal sector service centre (INSEC)*, de *Human rights organisation of Nepal (HURON)*, het *Forum for protection of human rights (FOPHUR)*, *International solidarity for human rights & human dignity (INHURED)* en de *Human rights protection council (HRPC)*.¹³⁶

Deze NGO's werden tot 1 februari 2005 in het algemeen niet belemmerd in hun activiteiten ter bescherming van de mensenrechten. In het algemeen konden zij vrij publiceren over mensenrechtenschendingen. Sommige vertegenwoordigers van mensenrechtenorganisaties zijn tegelijkertijd journalisten. In die hoedanigheid werd hen soms de toegang tot een gebied ontzegd.

Sinds 1 februari 2005 worden NGO's door de autoriteiten echter wel gehinderd in hun werkzaamheden. Zowel het leger als de door de koning benoemde bestuurders van de zones mengen zich in de zaken van de NGO's.¹³⁷ Op 14 juli 2005 is een verordening aangenomen die voorwaarden stelt aan de politieke activiteiten van

¹³⁴ Observatory, *Nepal. An appalling situation*, februari 2005, p. 13; Amnesty International, ASA 31/001/2005, januari 2005, p. 18.

¹³⁵ EIU, *Country Report Nepal*, September 2005, p. 13-14.

¹³⁶ USDoS, *Country report on human rights practices*, 28 februari 2005, p. 14.

¹³⁷ *Govt authorities intervene in NGO work*, 30 juni 2005, op: www.nepalnews.com.

NGO's en die financiering uit het buitenland aan banden legt. Overtreding van de voorwaarden kan leiden tot intrekking van de registratie van de NGO.¹³⁸

3.2.2 Internationaal toezicht

Kantoor OHCHR

Op 20 april 2005 tekenden de Nepalese regering en *UN High Commissioner for Human Rights* (UNHCHR) tijdens de sessie van de VN Mensenrechtencommissie een MoU voor de vestiging van onafhankelijke kantoren van de OHCHR in Kathmandu en in regionale centra. De eerste acht leden van de te vestigen kantoren arriveerden begin mei 2005 in Kathmandu. Doel van de missie is het helpen bij de mensenrechtenhandhaving. Daarnaast zal de missie mensenrechtentrainingen geven aan de veiligheidstroepen en de NHRC en andere NGO's assisteren op het gebied van internationaal humanitair recht.¹³⁹

3.3 Naleving en schendingen

De mensenrechtensituatie in Nepal is gedurende de verslagperiode verslechterd.¹⁴⁰ In de voortdurende strijd tussen de regering en de maoïsten zijn de mensenrechten in het gedrang gekomen. Mensenrechtenschendingen worden begaan door zowel de regeringstroepen als de maoïsten. Door de beperkingen die opgelegd zijn aan de media is het moeilijk om een objectief beeld te krijgen van de mensenrechtensituatie buiten Kathmandu Valley.¹⁴¹

Onder de door de koning op 1 februari 2005 afgekondigde noodtoestand werden verschillende burgerlijke vrijheden opgeschort.¹⁴² Mensenrechtenactivisten, politieke activisten en journalisten werden geïntimideerd en lastiggevallen door de veiligheidstroepen. Ook werd hun bewegingsvrijheid door de regering beperkt.¹⁴³

Na de beëindiging van de noodtoestand op 29 april 2005 is de mensenrechtensituatie niet merkbaar verbeterd.

¹³⁸ Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 19.

¹³⁹ HRW news, *Nepal: Human Rights Field Operation a step forward*, 12 april 2005; DPA, *Nepal opposition party welcomes stationing of U.N. monitor unit*, 12 april 2005; Reuters, *U.N. Observers in Nepal to monitor rights abuses*, 7 mei 2005; EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p. 16; Amnesty International, *Nepal: Military assistance contributing to grave human rights violations*, ASA 31/047/2005, juni 2005, p. 18.

¹⁴⁰ ICG, 24 maart 2005, p. 1; Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p. 1; EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p. 15.

¹⁴¹ Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 2.

¹⁴² ICG, 24 maart 2005, p. 9; EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p. 15.

¹⁴³ EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p. 15-16.

De internationale gemeenschap heeft in toenemende mate zijn zorg geuit over de mensenrechtensituatie in Nepal.

Op 26 maart 2004 maakte de toenmalige regering een 25 punten tellend programma¹⁴⁴ bekend ter verbetering van de mensenrechtensituatie in Nepal.¹⁴⁵ Aan dit programma heeft de regering tot nu toe geen uitvoering gegeven.¹⁴⁶

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

In de grondwet staat dat alle burgers recht hebben op vrijheid van meningsuiting en dat censuur verboden is. De grondwet verbiedt echter publicaties die de soevereiniteit en de integriteit van het koningshuis bedreigen, de relaties tussen verschillende personen, gemeenschappen en kasten kunnen verstoren of laster, belediging, burgerlijke ongehoorzaamheid, belediging van het hof of misdadig in de hand werken. De *Press and Publications Act* ziet toe op de verlening van vergunningen aan publicaties en legitimatiebewijzen aan journalisten. In de wet staan ook de gevangenisstraffen vermeld die bij overtreding van de regelgeving van toepassing zijn. Er zijn in 2004 geen berichten van vervolgingen onder de Act.¹⁴⁷

In 2004 werden geen juridische beperkingen gesteld aan persvrijheid, maar in de praktijk werd de persvrijheid beperkt door de partijen bij het conflict.¹⁴⁸ Journalisten werden in 2004 regelmatig lastiggevallen en werden slachtoffer van arrestatie, illegale detentie, verdwijningen, marteling en willekeurige executie. Journalisten werden door de autoriteiten regelmatig beschuldigd van sympathie voor de maoïsten.¹⁴⁹

Net als bij de dagbladen oefenden radiozenders ook voor 1 februari 2005 zelfcensuur uit.¹⁵⁰

¹⁴⁴ De minister-president gaf onder meer aan dat de regering onwettige arrestaties zou beëindigen, dat familieleden en advocaten van gevangenen geïnformeerd zouden worden over arrestaties en overplaatsingen van gevangenen en dat het gevangenen zou worden toegestaan zich te laten representeren door een advocaat tijdens rechtszaken. Tot de andere toezeggingen behoorden de belofte zich aan 'habeas corpus' te houden, maoïstische gevangenen te behandelen in overeenstemming met artikel 3 van de Geneefse Conventie en het ICRC toegang te verschaffen tot gevangenen. Zie verder het algemeen ambtsbericht Nepal van 29 september 2004.

¹⁴⁵ Observatory, *Nepal. An appalling situation*, februari 2005, p. 11.

¹⁴⁶ HRW, *Clear culpability*, 1 maart 2005, p. 69-70; Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p.4; ICG, 9 februari 2005, p.9.

¹⁴⁷ USDoS, *Country report on human rights practices*, 28 februari 2005, p. 9.

¹⁴⁸ INSEC, *Human Rights Situation Report 2004*, p.9.

¹⁴⁹ Observatory, *Nepal. An appalling situation*, februari 2005, p. 9.

¹⁵⁰ USDoS, *Country report on human rights practices*, 28 februari 2005, p. 9.

Situatie tijdens de noodtoestand

De machtsovername door de koning op 1 februari 2005 heeft verstrekking gevolgen voor de persvrijheid in Nepal. Bij zijn machtsovername stelde de koning onder meer de bepalingen van de grondwet waarin de vrijheid van meningsuiting werd vastgelegd (tijdelijk) buiten werking. De persvrijheid werd hierdoor verder aan banden gelegd.

De koning vaardigde een verbod uit op het uitzenden van nieuwsberichten door FM-radiostations voor een periode van zes maanden.¹⁵¹ Alleen de staatsradio, Radio Nepal, werd onder de noodtoestand toegestaan om nieuws uit te zenden. Overtreding van het verbod om nieuws uit te zenden kon worden bestraft met intrekking van de zendvergunning.¹⁵² Door het verbod werden de 31 FM-radiostations getroffen die tot 1 februari 2005 nieuws- en actualiteitenprogramma's uitzonden.¹⁵³ Bovendien raakte de Nepalese bevolking verstoken van informatie, aangezien men voor nieuwsberichten met name van de radio afhankelijk is.¹⁵⁴

De censuur werd de eerste dagen gehandhaafd door soldaten die in de kantoren van de media werden gestationeerd. Uitgevers en journalisten worden sinds 1 februari 2005 voortdurend lastiggevallen door de veiligheidstroepen en de burgerlijke autoriteiten.¹⁵⁵

Gedurende de noodtoestand werden ruim 30 kranten gesloten. De meeste van deze kranten konden na enige tijd opnieuw uitkomen op voorwaarde dat ze zich aan de regels van de regering hielden.¹⁵⁶

Op 1 maart 2005 werd het de media verboden zonder voorafgaande toestemming van de veiligheidstroepen te rapporteren over veiligheidszaken. Elke publicatie die 'subversieve activiteiten' steunt zou bovendien worden vervolgd.¹⁵⁷

¹⁵¹ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p.2.

¹⁵² AP, *Nepal Supreme Court orders government to justify media restrictions*, 21 april 2005; AP, *Private radio in Nepal defy government ban to broadcast news*, 15 juni 2005.

¹⁵³ EIU, Country Report Nepal, juni 2005, p. 11; DPA, *Radio journalists continue protest against Nepal news ban*, 12 juni 2005. In totaal was voor 1 februari 2005 aan 57 private FM-radiostations een vergunning verstrekt, waarvan op 1 februari 2005 45 daadwerkelijk in de lucht waren. Niet alle radiostations zonden nieuwsberichten uit. In: USDoS, Country Report on Human Rights Practices, 25 februari 2004, p. 9; EIU, Country Report Nepal, juni 2005, p. 11; DPA, *Nepalese FM stations to continue protests, talks with government*, 30 juni 2005.

¹⁵⁴ Met de radio wordt 90% van de bevolking bereikt, in: USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 9.

¹⁵⁵ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p.2; Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 5.

¹⁵⁶ *Nepali press continues to face unprecedented restrictions*, 5 juli 2005, op: www.nepalnews.com.

¹⁵⁷ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p.2.

Op 7 april 2005 besloot de koning dat alleen media loyaal aan de natie, nationalisme en de kroon nog advertenties mochten ontvangen van het advertentiekantoor van de regering. Met name de onafhankelijke media wordt door deze maatregel getroffen.¹⁵⁸

147 Journalisten werden direct na 1 februari 2005 gearresteerd onder PSA; zij kwamen na 22 dagen vrij. Er waren geen berichten dat zij tijdens hun detentie mishandeld waren.

Situatie na de noodtoestand

Het einde van de noodtoestand op 29 april 2005 heeft niet tot een merkbare verbetering geleid ten aanzien van de persvrijheid¹⁵⁹. Op verschillende manieren probeerde de koning ook na het einde van de noodtoestand de pers aan banden te leggen. Het verbod op het uitzenden van nieuws bleef van kracht. Ook na 29 april 2005 was het de media verboden kritiek te uiten op de koning en veiligheidstoepen, en onafhankelijke berichtgeving te publiceren over de maoïstische opstand. Alleen informatie over veiligheidszaken afkomstig van het leger of de politie mocht worden gebruikt.¹⁶⁰

Op 21 mei 2005 vaardigde de regering een verordening uit, die de vrijheden van de pers verder beperkten. Volgens de nieuwe regels kan één persoon maximaal eigenaar zijn van publicaties in twee soorten media, bijvoorbeeld alle en geschreven pers en radio, of alleen radio en televisie. De verordening verbiedt tevens het uitzenden van berichten die onrespectvol zijn jegens de koning en de koninklijke familie. Daarnaast mogen de FM- radiostations niet langer informatie uitzenden over gezondheid, onderwijs, sport, milieu of bevolking. De FM- radiostations mogen slechts verslag doen van politieke acties en geen informatie geven die kan leiden tot demoralisatie van het leger en de politie.¹⁶¹

Op 27 mei 2005 poogde de regering de *Communication Corner* te sluiten. De *Communication Corner* is een agentschap dat onder meer nieuwsprogramma's produceert voor meer dan tien Nepalese FM- radiostations.¹⁶² Op 7 juni 2005

¹⁵⁸ IFJ, *King's grip on Nepalese media tightens*, 19 april 2005 op www.ifj-asia.org.

¹⁵⁹ International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Nepal, [Mission Statement by International Organisations](#), juli 2005.

¹⁶⁰ AP, *Nepal frees journalists detained for protesting restrictions*, 14 juni 2005; AP, *Newspapers under fire for reports saying Neapl plans further media restrictions*, 24 mei 2005; AP, *Nepal's Supreme Court orders government to back off radio station shut down*, 11 augustus 2005.

¹⁶¹ IFJ, *Unconstitutional media restrictions, kidnappings and continue d intimidation keep journalists under attack in Nepal*, 27 mei 2005, www.ifj-asia.org.

¹⁶² AP, *Nepal journalists demonstrate against government crackdown on media*, 29 mei 2005; IFJ, [Nepalese journalists rally for press freedom as media restrictions continue](#), 31 mei 2005,

oordeelde het Hooggerechtshof echter dat de sluiting van de *Communication Corner* illegaal was, omdat het agentschap een recent vernieuwde vergunning had.¹⁶³

De koning zou een nieuwe verordening aan het voorbereiden zijn, waarin strikte voorwaarden worden opgelegd aan de media. Over de voorwaarden is nog niet veel bekend. In elk geval zouden de media niet mogen schrijven over enig lid van de koninklijke familie. Boetes op overtredingen zouden vele malen hoger komen te liggen dan onder het huidige regime. Ook zou gewerkt worden aan een verordening die de lokale autoriteiten de bevoegdheid geeft de media het zwijgen op te leggen.

In weerwil van alle verboden en beperkingen werden met name in Kathmandu Valley de kranten voorzichtig weer kritischer. Buiten Kathmandu Valley was dit niet het geval: journalisten werden er door zowel de autoriteiten als de maoïsten onder druk gezet.¹⁶⁴ Ook enkele FM radiostations zonden soms nieuws uit, ondanks het verbod. Op 4 augustus 2005 maakte de regering echter bekend de vergunning van Nepal FM, één van die radiostations, te zullen intrekken als het doorgaat met het uitzenden van nieuwsberichten.¹⁶⁵ Gezien bovenstaande ontwikkelingen en in ontwikkeling zijnde wetgeving bestaat de vrees dat de herwonnen 'vrijheid' elk moment weer kan worden afgenomen.¹⁶⁶ De radiostations kregen wel op 11 augustus 2005 een steun in de rug van het Hooggerechtshof. Dat oordeelde in een voorlopige uitspraak dat de regering moest afzien van de op 4 augustus 2005 aangekondigde sluiting van Nepal FM. Daags na de uitspraak hervatten meer dan 15 radiostations hun nieuwsuitzendingen.¹⁶⁷ Eind augustus 2005 hadden vrijwel alle FM-radiostations de nieuwsuitzendingen hervat.

Als gevolg van de beperkingen opgelegd aan de media hebben ruim 1.500 journalisten hun baan (deels) verloren. Op het platteland vormen de illegale maoïstische radiostations de enige bron van informatie, hetgeen leidt tot eenzijdige berichtgeving.¹⁶⁸ Een aantal lokale kranten is opgehouden te bestaan.¹⁶⁹

www.ifj-asia.org; IFJ, *Nepalese journalists unite against government crackdown and media attacks*, 6 juni 2005, www.ifj-asia.org.

¹⁶³ IFJ, *Nepal: government arrests journalists as Supreme Court supports media freedom*, 9 juni 2005, www.ifj-asia.org.

¹⁶⁴ AP, *Inching back to normalcy, Nepal media still fear lapse back*, 21 juli 2005.

¹⁶⁵ AP, *Nepal government moves to shut down private radio station for broadcasting news*, 4 augustus 2005; Reuters, *Nepal threatens radio station on news bulletins*, 4 augustus 2005.

¹⁶⁶ AP, *Inching back to normalcy, Nepal media still fear lapse back*, 21 juli 2005.

¹⁶⁷ AP, *Nepal's Supreme Court orders government to back off radio station shut down*, 11 augustus 2005; AP, *Private radios defy Nepal government ban on broadcasting news*, 12 augustus 2005; Reuters, *Private Nepali radio stations resume news broadcasts*, 12 augustus 2005.

¹⁶⁸ EIU, *Country Report Nepal*, juni 2005, p.11-12.

In Nepal verschijnen honderden zowel Nepalees- als Engelstalige dagbladen, die verschillende politieke stromingen vertegenwoordigen. Enkele dagbladen – de Nepaleestellige *Gorkhapatra* en de Engelstalige *The rising Nepal* – zijn in bezit van de overheid en verkondigen het overheidsbeleid. Sommige redacteurs bij zowel private als door de overheid beheerde dagbladen praktiseerden zelfcensuur. Politieke partijen beïnvloedden de redactie van overheidsdagbladen in hun eigen voordeel.¹⁷⁰ De implementatie van de *Broadcast Act*, ter stimulering van private radio- en televisieomroepen, is echter na 1 februari 2005 stil komen te liggen.

Nepal kent vijf private televisiestations. Indiase, Chinese en Pakistaanse televisiestations zijn in grote delen van Nepal vrij te ontvangen. De overheid heeft voorts aan 15 bedrijven vergunningen verstrekt voor het aanbieden van Internet en e-mail. De toegang tot het Internet was tot 1 februari 2005 vrij.¹⁷¹

Op 1 februari 2005 werd het telefoon- en Internetverkeer verbroken. Na één week werd het vaste telefoonverkeer en Internetverkeer weer hersteld.¹⁷² In augustus 2005 werd het prepaid mobiele telefoonverkeer met 12.000 lijnen per dag heropend, na herregistratie van de gebruikers.

Maoïsten

- Media

De maoïsten hebben strenge restricties ingevoerd op alle media die onder hun controle staan. Zij tolereren geen vrije pers in de gebieden die zij onder hun controle hebben. Diverse journalisten, die zich kritisch over de maoïsten hebben uitgelaten, zijn bedreigd en enkele journalisten zijn zelfs vermoord. Journalisten worden door de maoïsten vaak afgeschilderd als spionnen van de regering.¹⁷³

- Leraren

Sinds 1996 zijn 71 leraren gedood door maoïsten en zijn (tot eind 2004) 26 schoolgebouwen vernietigd. Leraren in door de maoïsten gecontroleerde gebieden melden regelmatig bedreigd en afgeperst te worden. Sinds 1996 tot eind 2004 hebben bedreigingen door de, aan de maoïsten gelieerde, studentenorganisatie *All Nepal National Independent Student Union (Revolutionary)* (ANNISU-R) geleid tot de sluiting van ruim 200 privé-scholen.¹⁷⁴ De maoïsten beschouwen leraren als informanten van de regering, omdat zij doorgaans afkomstig zijn van buiten de

¹⁶⁹ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p. 5.

¹⁷⁰ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 9.

¹⁷¹ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 9.

¹⁷² AP, *Thousands line up in Nepal's capital to restore mobile service cut in royal takeover*, 15 maart 2005.

¹⁷³ Observatory, Nepal. An appalling situation, februari 2005, p. 9; USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p.10; INSEC, Human Rights Situation Report 2004, p.9.

¹⁷⁴ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p.10.

districten waar ze lesgeven. Om die reden zijn leraren vaak doelwit van de maoïsten.

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

De grondwet bepaalt dat alle Nepalese burgers recht hebben op vrijheid van vereniging en vergadering, tenzij de soevereiniteit en integriteit van de staat of de openbare orde hierdoor wordt bedreigd. In de praktijk staat het Nepalese burgers inderdaad vrij een politieke partij op te richten¹⁷⁵.

Ook mogen demonstraties worden gehouden, vergaderingen worden georganiseerd en stakingen worden uitgeroepen.¹⁷⁶

Onder de noodtoestand, van 1 februari 2005 tot 29 april 2005, waren demonstraties verboden. Deelnemers aan de enkele protestmarsen die plaatsvonden werden gearresteerd¹⁷⁷. Zo werden op 14 maart 2005 bij een landelijke demonstratie voor het herstel van de democratie in het hele land honderden demonstranten gearresteerd.¹⁷⁸ Na het opheffen van de noodtoestand werden politieke demonstraties weer toegestaan, met uitzondering van enkele plaatsen (*restricted areas*) in de hoofdstad, te weten nabij het koninklijk paleis en de belangrijkste overheidsgebouwen¹⁷⁹, en de *restricted areas* in de districtshoofdsteden.

Sinds het einde van de noodtoestand vinden in Kathmandu en in de districtshoofdsteden regelmatig grote demonstraties en protestacties plaats van politieke partijen, journalisten en studenten. Arrestaties vinden doorgaans plaats wanneer demonstranten de *restricted areas* willen binnengaan. Deze arrestaties zijn willekeurig. De gearresteerde betogers worden doorgaans binnen 24 uur vrijgelaten. Sommige arrestanten worden onder de PSA langer vastgehouden. Het betreft mensen die nauwe banden hebben met de politieke partijen of met de aan de politieke partijen gelieerde organisaties zoals studentenorganisaties en vakbonden.

Op 22 mei 2005 vond in Kathmandu de eerste door zeven politieke partijen georganiseerde protestactie plaats tegen de koning en voor democratie. Duizenden betogers eisten herstel van de democratie. Het was de eerste grote demonstratie

¹⁷⁵ Voor een overzicht van de belangrijkste politieke partijen zie bijlage III.

¹⁷⁶ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p.10.

¹⁷⁷ Zie voor arrestaties en detentie van demonstranten paragraaf 3.3.6.

¹⁷⁸ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p. 1-2; AP, *Police detain hundreds of anti-monarch protesters in Nepal*, 14 maart 2005; DPA, *Hundreds of Nepalese arrested in protests against emergency rule*, 14 maart 2005.

¹⁷⁹ AP, *More than 10,000 rally in Nepal's capital; dozens detained in other cities*, 22 mei 2005; AP, *Police beat lawyers with batons after protest in Nepal, bar association says*, 4 juni 2005; Reuters, *Nepal warns parties against anti-king slogans*, 21 mei 2005.

sinds 1 februari 2005. Honderden politieagenten waren aanwezig, maar grepen niet in. Wel werden 80 demonstranten in andere steden opgepakt.¹⁸⁰

De grootste demonstraties vonden plaats op 27 mei 2005, 4 juni 2005, 17 juni 2005 en 16 augustus 2005 toen duizenden betogers demonstreerden voor het herstel van de democratie.¹⁸¹

In september 2005 volgde een nieuwe golf van protestdemonstraties van de politieke partijen.¹⁸² Vrijwel dagelijks kwamen duizenden mensen op de been om te protesteren tegen de koning en voor herstel van de democratie. De demonstraties vonden onder meer plaats op 4 september 2005, 5 september 2005, 6 september 2005, 8 september 2005, 13 september 2005, 14 september 2005, 16 september 2005.¹⁸³

Het recht van vereniging is voor overheidsfunctionarissen aan banden gelegd. Op 14 juli 2005 vaardigde koning Gyanendra een verordening uit die vakbonden voor overheidspersoneel verbiedt.¹⁸⁴

Maoïsten

In de gebieden die door de maoïsten worden gecontroleerd hebben de burgers geen vrijheid van vereniging.¹⁸⁵

3.3.3 Vrijheid van godsdienst en overtuiging

De vrijheid van religie wordt gegarandeerd in artikel 19 van de grondwet. Wel wordt bekering verboden, hetgeen strafbaar is middels een boete of

¹⁸⁰ AP, *More than 10,000 rally in Nepal's capital; dozens detained in other cities*, 22 mei 2005; DPA, *Seven Nepalese parties launch protest against country's king*, 22 mei 2005.

¹⁸¹ AP, *Thousands gather in Nepalese capital to demand restoration of democracy*, 27 mei 2005; AP, *Police beat lawyers with batons after protest in Nepal, bar association says*, 4 juni 2005; *Police intervene into peaceful demonstrations; dozens arrested*, 17 juni 2005, op nepalnews.com.np; AFP, *Plusieurs milliers de manifestants à Katmandou contre le coup de force du roi*, 16 augustus 2005. Naast deze demonstraties vonden tientallen kleinere demonstraties plaats, van onder meer politieke partijen, journalisten, studenten en advocaten, met deelnemersaantallen van enkele tientallen tot enkele honderden personen.

¹⁸² Zie ook paragraaf 2.2.

¹⁸³ AP, *Police detain dozens of protesters, including former prime minister, in Nepalese capital*, 4 september 2005; AP, *Fresh protest against king's rule leads to arrests, injuries*, 5 september 2005; DPA, *Nepal party leaders arrested after defying ban orders*, 6 september 2005; AP, *Protest against king's rule continue in Nepal, dozens arrested*, 6 september 2005; AP, *Riot police battle protesters in Nepalese capital for a fifth day*, 8 september 2005; AP, *Police arrest more than 300 protesters in Nepalese capital, dozens injured*, 13 september 2005; AP, *Nepal activists vow to continue pro-democracy protests despite police crackdown*, 14 september 2005; AP, *Nepal police arrest 87 journalists demanding press freedom*, 16 september 2005.

¹⁸⁴ Kathmandu Post, *July 14: 'Black Day' for civil servants*, 21 juli 2005.

¹⁸⁵ USDoS, Country Report on human rights practices, 28 februari 2005, p.10.

gevangenisstraf. In de praktijk worden zelden personen aangehouden op verdenking van bekering, alhoewel de overheid enkele malen wel een onderzoek naar bekeringsactiviteiten heeft ingesteld. In 2004 zijn geen meldingen van bestraffing van bekeringsactiviteiten ontvangen.¹⁸⁶

Leden van minderheidsreligies stelden in 2004 enkele malen lastig gevallen te zijn door de politie. Enkele christelijke groepen toonden zich bezorgd dat het verbod op bekering de expressie van niet-hindoereligijs zou beperken. In de grondwet wordt Nepal als een hindoe-koninkrijk omschreven, alhoewel het hindoeïsme niet tot staatsgodsdienst is verheven.¹⁸⁷

In januari 2002 verordonneerde de overheid de registratie van moslimscholen bij de lokale districtsadministratie. De scholen dienden gegevens te verstrekken over hun inkomsten, indien zij hun activiteiten wilden voortzetten. De actie werd door sommige moslimleiders als discriminatoir bestempeld. De registratieplicht is door de overheid gedurende de verslagperiode niet afgedwongen.¹⁸⁸

Sinds 2002 geldt de beperking dat de Dalai Lama niet openlijk door de Tibetaanse gemeenschap vereerd mag worden als politiek en religieus leider. Dit heeft te maken met het één-China beleid van Nepal, waardoor Nepal Tibet noch diens vertegenwoordigers kan erkennen. Tibetaanse vieringen waarbij de Dalai Lama wordt vereerd, mogen alleen plaatsvinden op besloten plaatsen, zoals scholen en kloosters. Gedurende de verslagperiode verboden lokale autoriteiten in Kathmandu enkele openbare vieringen van de Tibetaanse gemeenschap.¹⁸⁹ Op 21 januari 2005 werd het *Office of His Holiness the Dalai Lama* gesloten, officieel omdat de organisatie niet geregistreerd was en daarom in strijd was met de Nepalese wet. Echter, de organisatie kon niet geregistreerd worden, omdat Tibetaanse vluchtelingen niet het recht hebben organisaties onder Nepalees recht te registreren.

3.3.4 Bewegingsvrijheid

Nepalese burgers hebben het recht om vrij te reizen binnen Nepal en over het algemeen werden tot 1 februari 2005 geen beperkingen opgelegd aan reizen naar het buitenland.¹⁹⁰

Sinds 1 februari 2005 werd de bewegingsvrijheid van ongeveer 200 politici, mensenrechtenactivisten, leiders uit het maatschappelijk middenveld,

¹⁸⁶ USDoS, [Country Report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 10-11; USDoS, [International Religious Freedom Report 2004](#), 15 september 2004, p. 1-2.

¹⁸⁷ USDoS, [Country Report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 10-11; USDoS, [International Religious Freedom Report 2004](#), 15 september 2004, p. 1-2.

¹⁸⁸ USDoS, [Country Report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 11.

¹⁸⁹ USDoS, [Country Report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 11.

¹⁹⁰ USDoS, [Country Report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 11.

intellectuelen en journalisten echter sterk beperkt: zij mochten Kathmandu niet per vliegtuig verlaten. De beperking gold voor zowel binnenlandse als buitenlandse vluchten. De lijst waarop hun namen stonden vermeld, was samengesteld door het leger.¹⁹¹ Onduidelijk is of de lijst nog steeds van kracht is, en zo ja, of de beperking nu alleen geldt voor buitenlandse vluchten. In elk geval verhinderde de Nepalese politie op 14 mei 2005 op het vliegveld van Kathmandu het vertrek van een groep prominente journalisten en politici. De groep wilde deelnemen aan een bijeenkomst van de *South Asian Free Media Association* in Pakistan.¹⁹² In tegenstelling tot voorgaande jaren beperkten de autoriteiten in 2004 de toegang tot de Chinese grens niet.¹⁹³ Of in de eerste helft van 2005 wel beperkingen werden opgelegd is niet bekend.

In de praktijk wordt het reizen in Nepal bemoeilijkt door de slechte condities van de wegen, als er al wegen aanwezig zijn, en de beperkte transportmiddelen waarover men kan beschikken. Door militaire controles is de reistijd sterk toegenomen. Nepalezen durven nauwelijks naar gebieden te reizen waar ze niet bekend zijn, omdat zowel maoïsten als de veiligheidstroepen gegarandeerd vragen gaan stellen. De controleposten van de veiligheidstroepen staan langs de belangrijkste snelwegen en worden bemand door militaire, gewapende politie en gewone politie. Er worden vragen gesteld en de bagage wordt onderzocht. De controleposten van de maoïsten bevinden zich in de door hun gecontroleerde gebieden. Zij staan op wisselende locaties. In veel afgelegen districten waar de maoïsten actief zijn, zijn helemaal geen wegen en vervoert men alles te voet over bergpaden. Het kost in die districten dan ook enkele dagen om van het ene district naar het andere te reizen. Wel wordt, indien er een vliegveld aanwezig is, gebruik gemaakt van binnenlandse vluchten.

Documenten

In Nepal is men vanaf 18 jaar verplicht een identiteitsbewijs (*Nagarikta Pramanpatra*-bewijs van Nepalees staatsburgerschap) bij zich te dragen.¹⁹⁴ Het hebben van een identiteitsbewijs is bovendien een voorwaarde om bijvoorbeeld een huis of land te kopen of een baan te krijgen. Het identiteitsbewijs wordt uitgereikt door de *Chief District Officer* (CDO) op basis van het identiteitsbewijs van de vader en een verklaring van de gemeente. Als de vader al is overleden kan zijn identiteitsbewijs worden vervangen door dat van de moeder, de voogd of een ander familielid. In het geval betrokkene geen familieleden heeft, kan de politie het staatsburgerschap van de aanvrager verifiëren. Het identiteitsbewijs kan worden aangevraagd vanaf 16 jaar. Ook personen met een strafblad kunnen een

¹⁹¹ ICG 24 maart 2005 p.9/10; Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p. 7-8.

¹⁹² AP, *Police stop journalists, politicians from leaving Nepal*, 14 mei 2005.

¹⁹³ USDoS, [Country Report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 11.

¹⁹⁴ Deze plicht is niet opgenomen in de wet, maar vloeit voort uit de politieke situatie en de veelvuldige controles door leger en politie waarbij om identificatie wordt gevraagd.

identiteitsbewijs krijgen. Een identiteitskaart van het werk kan bij controles volstaan als identiteitsbewijs, maar vervangt deze niet. Iemand met een identiteitsbewijs van het werk heeft daarnaast ook een officieel identiteitsbewijs (de *Nagarikta Pramanpatra*).

Veel mensen worden pas officieel geregistreerd op het moment dat ze naar school gaan. Sinds 1974 is er een geboorteregister in Nepal, dat echter pas sinds 1998 formeel in geheel Nepal wordt gebruikt. In de praktijk geschiedt het daadwerkelijk optekenen van geboortes pas sinds 2000. In veel gevallen worden geboortes niet of pas achteraf aangegeven.

Paspoorten worden op vertoon van het identiteitsbewijs (*Nagarikta Pramanpatra*) afgegeven door de CDO van het geboortedorp van de aanvrager. Indien de reis naar de CDO wegens tijdgebrek of gevaar niet mogelijk is, kan men een paspoort aanvragen bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het identiteitsbewijs wordt niet ingenomen bij afgifte van een paspoort.

Vanaf 18 jaar kan men zelfstandig een paspoort aanvragen. Kinderen jonger dan 18 jaar staan doorgaans in het paspoort van de ouders bijgeschreven.

Het paspoort is groen. Daarnaast kent Nepal een rood paspoort (diplomatiek paspoort) een blauw paspoort (voor overheidsfunctionarissen) en een zwart paspoort. Dit laatste paspoort is bedoeld voor vluchtelingen en kinderen zonder ouders.

In beginsel kan iemand die door de autoriteiten wordt gezocht geen paspoort aanvragen, omdat de persoon in kwestie zich daarvoor bij diezelfde autoriteiten zal moeten melden.

Paspoorten worden op het internationale vliegveld gecontroleerd door de douane. De douane maakt geen gebruik van computerbestanden. Op binnenlandse vluchten vindt geen paspoortcontrole plaats.

De maoïsten hebben in sommige gebieden (tijdelijk) een pasjessysteem ingevoerd dat twee doelen dient, namelijk enerzijds voorkomen dat jonge mensen wegtrekken uit de door de maoïsten bezette gebieden en anderzijds ontzeggen van toegang aan potentiële spionnen tot deze gebieden. Dit geldt in elk geval voor het district Dadeldhura in *Far-Western region*. In dat district hebben mensen toestemming nodig van de maoïsten om van het ene dorp naar het andere te reizen. Schriftelijke toestemming is nodig als men naar een stad wil reizen die onder controle staat van de autoriteiten.¹⁹⁵ In andere gebieden zou het pasjessysteem niet meer worden gehanteerd.

De grens met buurland India is 1700 kilometer lang en zeer poreus. Het is zeer eenvoudig om zonder geldige reisdocumenten vanuit Nepal de grens met India te passeren en vice versa. Vanwege de politieke situatie wordt om veiligheidsredenen

¹⁹⁵

Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 10.

in toenemende mate aan de officiële grensovergangen gecontroleerd op reisdocumenten. Ook worden mensen soms ondervraagd. Personen die door India worden verdacht van activiteiten voor de maoïsten, worden ook gedwongen naar Nepal teruggestuurd.

Voor Nepalezen is de grens met India open; Nepalezen kunnen zich vrij vestigen in India. Inwoners van beide landen kunnen de grens oversteken zonder immigratie-formaliteiten.¹⁹⁶ Nepalezen kunnen werken in India.

Er zijn negentien officiële grensovergangen tussen Nepal en India. De drie belangrijkste zijn de overgangen bij Nepalgunj in het district Banke, Kanchanpur/Mahendranagar in het district Kanchapur, Birganj in het district Parsa en Kakarvitta in het district Jhapa.¹⁹⁷

3.3.5 **Rechtsgang**

Het juridische systeem bestaat uit drie niveaus: districtsrechtbanken (*district courts*), hoven van beroep (*appellate courts*) en het Hooggerechtshof (*supreme court*). De koning benoemt rechters op voordracht van de Juridische Raad¹⁹⁸, een grondwettelijk orgaan dat wordt voorgezeten door de opperrechter (*Chief Justice*). De Raad is ook verantwoordelijk voor de beoordeling van rechters, het indien nodig nemen van disciplinaire maatregelen en andere administratieve zaken. Rechters nemen beslissingen in zaken; Nepal kent geen jurystelsel. Een speciale rechtbank behandelt zaken die gerelateerd zijn aan drugsmokkel, mensensmokkel, misdaden tegen de staat en misdaden met betrekking tot buitenlandse valuta. De hoven van beroep behandelen zaken onder de speciale anti-terroristenwet (TADO).¹⁹⁹

De grondwet garandeert: recht op juridische bijstand (artikel 14, lid 5), gelijke bescherming (artikel 11, lid 3) en het ‘*ne bis in idem*-beginsel’ ofwel men kan niet tweemaal voor hetzelfde misdrijf veroordeeld worden (artikel 14, lid 2). Men kan bezwaar of beroep aantekenen tegen alle beslissingen van lagere gerechtshoven.

¹⁹⁶ Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 3

¹⁹⁷ De overige grensovergangen zijn: Pashupatinagar (Ilam), Biratnagar (Morang), Sunsari (Sunsari), Rajbiraj/Belhiya (Saptari), Siraha (Siraha), Janakpur (Dhanusha), Jaleshwar (Mahottari), Sarlahi/Malangawa (Sarlahi), Gaur (Rautahat), Bhairahawa/Belhiya (Rupandehi), Krishnanagar (Kapilvastu), Koilabas (Dang), Rajapur (Bardiya), Kailali (Kailali) en Mahakali (Darchula).

¹⁹⁸ De Juridische Raad bestaat naast de opperrechter (*Chief Justice*) van het Hooggerechtshof uit de minister van Justitie, twee hooggeplaatste rechters van het Hooggerechtshof en een vooraanstaande juridische geleerde. Deze laatste op voordracht van de koning. Zie ook artikel 93 van de Nepalese grondwet.

¹⁹⁹ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 6. Zie voor TADO paragraaf 3.1.2.

Het Hooggerechtshof is het hoogste gerechtelijke orgaan, maar in enkele gevallen kan de koning gratie verlenen.²⁰⁰

Militair personeel geniet immuniteit van gerechtelijke vervolging in burgerrechtbanken. Gerechtelijke vervolging voor militairen vindt plaats in militaire rechtbanken.²⁰¹

Gevangenen die niet onder TADO worden vastgehouden hebben het recht bezoek te ontvangen van familieleden en hebben toegang tot een advocaat. In de praktijk verschilt de toegang tot gevangenen echter van gevangenis tot gevangenis, waarbij maoïsten in veel gevallen geen familie mogen ontvangen en geen toegang tot advocaten genieten. Ook heeft men alleen op verzoek toegang tot een overheids- of een particuliere advocaat. Als gevolg daarvan kunnen personen die zelf niet op de hoogte zijn van hun recht op juridische bijstand mogelijk geen juridische bijstand ontvangen.²⁰² Er is een borgsysteem, maar de gestelde bedragen kunnen vaak door de arrestanten niet worden opgebracht.²⁰³

Obstakels in de rechtsgang

Ofschoon de rechtspraak volgens de grondwet onafhankelijk is, komt in de praktijk corruptie, mede door de lage salarissen, veelvuldig voor. Met name de lagere gerechtshoven zijn kwetsbaar voor corruptie en gevoelig voor politieke druk van autoriteiten.²⁰⁴ Er is sprake van straffeloosheid in het geval van schendingen begaan door het leger of de politie²⁰⁵. Betrokkene wordt niet vervolgd, of krijgt een minimale straf opgelegd, waarbij boetes vaak door de regering worden voldaan.

Vertragingen vormen een belangrijk probleem in het juridische systeem. Volgens statistieken over 2004 had het Hooggerechtshof eind 2004 een achterstand van 17.781 zaken, de hoven van beroep van 10.031 en de districtsrechtbanken van 27.578.²⁰⁶

Vonnissen van de rechtbank worden door de regering niet gerespecteerd. Gedurende de verslagperiode kwam het regelmatig voor dat een persoon, die op last van de rechtbank werd vrijgelaten, onmiddellijk na vrijlating opnieuw werd gearresteerd.²⁰⁷

²⁰⁰ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 7.

²⁰¹ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 7.

²⁰² USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 6, 7.

²⁰³ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 6.

²⁰⁴ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 6.

²⁰⁵ UN ECOSOC, Commission on Human Rights, E/CN.4/2005/114, 31 januari 2005, par. 6.

²⁰⁶ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 7.

²⁰⁷ Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 16; UN ECOSOC, Commission on Human Rights, E/CN.4/2005/114, 31 januari 2005, par. 8.

Zo beval de districtsrechtbank in Kathmandu op 15 juni 2005 de vrijlating van de leider (Navraj Subedi) van *het People's Front Nepal*, een kleine linkse partij. Hij had 33 dagen gevangen gezeten. Subedi werd echter enkele uren later opnieuw gearresteerd door de politie.²⁰⁸ Hij werd later weer vrijgelaten.

Advocaten buiten Kathmandu Valley, en in het bijzonder in het uiterste westen en het uiterste oosten van het land, maken melding van regelmatige indirecte en directe bedreigingen van het leger en de maoïsten. Advocaten ondervinden vooral problemen wanneer zij politieke gevangenen verdedigen. Zo zijn advocaten verdwenen, willekeurig gearresteerd en gemarteld vanwege hun werk. Rechters in de districten buiten Kathmandu zijn geïsoleerd en lopen risico wanneer zij een standpunt innemen dat afwijkt van de visie van de lokale legercommandant.²⁰⁹

Maoïsten

In districten die onder controle staan van maoïsten zijn 'volksrechtbanken' opgezet. Alhoewel deze rechtbanken over het algemeen alleen civiele rechtszaken behandelen, werd in augustus 2004 een journalist, tevens mensenrechtenactivist, door een 'volksrechtbank' veroordeeld wegens spionage en geëxecuteerd.²¹⁰

3.3.6 Arrestaties en detenties

Met betrekking tot arrestaties en detenties zijn drie wetten van belang: de grondwet, de anti-terrorisme wet (*Terrorist and Disruptive Activities Ordinance – TADO*) en de publieke veiligheidswet (*Public Security Act – PSA*).²¹¹ De drie wetten geven elk andere regels waaraan moet worden voldaan ten aanzien van de gevangenen. In deze paragraaf wordt alleen nader ingegaan op de grondwet. Zie voor nadere informatie over TADO en PSA paragraaf 3.1.2.

Grondwet

Volgens de grondwet dienen de autoriteiten iemand binnen 24 uur na diens arrestatie in staat van beschuldiging te stellen of vrij te laten. De politie heeft zich in de verslagperiode niet in alle gevallen aan genoemde vereisten gehouden. Volgens de grondwet dient de politie een bevelschrift voor een arrestatie te verkrijgen, tenzij een persoon op heterdaad is betrapt. In de meeste gevallen dient een arrestant binnen zeven dagen te worden voorgeleid bij een rechtbank. Indien de rechtbank besluit dat de arrestatie rechtmatig is, wordt de politie geautoriseerd de verdachte 25 dagen in voorarrest te houden. In deze 25 dagen dient de politie

²⁰⁸ AP, *Nepalese authorities free politician following court order*, 15 juni 2005; AP, *Nepal's top court orders the release of dissidents jailed*, 16 juni 2005.

²⁰⁹ Observatory, [Nepal. An appalling situation](#), februari 2005, p. 8; Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 20.

²¹⁰ Observatory, [Nepal. An appalling situation](#), februari 2005, p. 9; USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 7.

²¹¹ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 5 en 6.

haar onderzoek af te ronden. Het voorarrest kan met zeven dagen worden verlengd. In sommige gevallen werden verdachten langer door de politie vastgehouden. Het Hooggerechtshof heeft in enkele zaken de vrijlating van verdachten bevolen, nadat zij langer dan 24 uur waren vastgehouden zonder te zijn voorgeleid bij een rechtbank.²¹²

Terrorist and Disruptive Ordinance (TADO)

Volgens statistieken van de Nepalese politie zijn onder TADO sinds het begin van de maoïstische opstand tot eind 2004 21.470 verdachte maoïsten gearresteerd. Van hen werden bijna 14.000 na onderzoek vrijgelaten en werden ruim 7.000 aangeklaagd of vervolgd. Ruim 400 zaken zijn nog in onderzoek. In 2003 zijn ten minste 24 zaken naar de hoven van beroep gezonden, die, samen met speciale tribunalen, in terroristische zaken jurisdictie hebben. Al deze zaken lopen nog steeds. Het is niet bekend hoeveel verdachte maoïsten door het leger worden vastgehouden.²¹³ TADO legitimeert willekeurige detenties door de autoriteiten.²¹⁴ Onder TADO werden tot december 2004 minder dan 100 personen vervolgd.²¹⁵

Public Security Act (PSA)

Volgens mensenrechtenorganisaties wordt de PSA door de autoriteiten in de praktijk vaak opgevoerd als wettelijke bepaling op grond waarvan verdachten van betrokkenheid bij de maoïstische opstand kunnen worden aangehouden en gedetineerd.²¹⁶

Sinds de machtsovername door koning Gyanendra op 1 februari 2005 werden in de eerste drie maanden onder de PSA naar schatting van lokale mensenrechtenorganisaties 3.000 mensen gearresteerd.²¹⁷ Onder hen bevonden zich onder meer politieke leiders, mensenrechtenactivisten vakbondsleiders, studenten en journalisten.²¹⁸ Volgens mensenrechtenadvocaten zijn er gevallen bekend waarin de status van gevangenen onder de PSA wordt veranderd in detentie onder de TADO van 2004. Volgens deze wet mogen mensen tot een jaar in preventieve detentie worden vastgehouden.²¹⁹ Volgens cijfers van de VN bevonden zich eind maart 2005 in het hele land 943 politieke gevangenen in detentie.²²⁰

²¹² USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 5-6.

²¹³ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 6.

²¹⁴ ICG, 24 maart 2005, p. 4.

²¹⁵ UN ECOSOC, Commission on Human Rights, E/CN.4/2005/65/Add.1, 28 januari 2005, par. 50.

²¹⁶ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 6.

²¹⁷ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p.1; EIU, [Country Report Nepal](#), juni 2005, p.11.

²¹⁸ Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005.

²¹⁹ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p.4.

²²⁰ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p. 1-2.

Andere wetgeving

Ook andere wetgeving, waaronder de *Public Offenses Act (POA)*²²¹, maakt willekeurige detentie mogelijk. Mensenrechtenorganisaties hebben hun bezorgdheid uitgesproken over de onderdelen van de wet die de *Chief District Officer (CDO)*, de hoogstgeplaatste ambtenaar in ieder van de 75 districten, te veel discretionaire bevoegdheden geven. Volgens de wet is de CDO geautoriseerd gevangenisstraffen op te leggen, bevelschriften uit te vaardigen en boetes en andere strafmaatregelen in te stellen zonder inmenging van de rechterlijke macht. In 2004 werden veel burgers die betrokken waren bij publieke ordeverstoringen, rellen en vandalisme willekeurig gearresteerd, voor korte tijd vastgehouden (soms voor een paar uur) en uiteindelijk weer vrij gelaten.²²² In 2005 werden veel burgers die deelnamen aan demonstraties willekeurig gearresteerd en voor korte tijd vastgehouden.²²³

Massadetenties

Gedurende de verslagperiode kwamen massadetenties voor. Het aantal arrestaties en massadetenties nam toe in maart 2005 toen de politieke partijen tijdens de noodtoestand, ondanks een verbod op demonstraties²²⁴, een reeks van demonstraties startten voor het herstel van de democratie. Zo werden op 14 maart 2005 bij een landelijke demonstratie voor het herstel van de democratie in het hele land honderden demonstranten gearresteerd.²²⁵

Na het opheffen van de noodtoestand, vonden nog massadetenties plaats van demonstranten zodra zij de zogenaamde *restricted areas* wilden binnengaan waarbinnen demonstraties nog steeds verboden waren²²⁶. Deze massadetenties waren willekeurig. De gearresteerde betogers werden doorgaans binnen 24 uur vrijgelaten. Sommige arrestanten werden onder de PSA langer vastgehouden. Het ging dan om mensen die nauwe banden onderhielden met de politieke partijen of met andere aan de politieke partijen gelieerde organisaties, zoals studentenorganisaties, vakbonden en onderwijzers.

Ook voor de circa 900 betogers die op 9 april 2004 door de autoriteiten werden opgepakt, geldt dat de meesten van hen binnen 24 uur zijn vrijgelaten. Specifieke informatie is niet bekend.²²⁷

²²¹ Zie paragraaf 3.1.2.

²²² USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 6.

²²³ Zie ook paragraaf 3.3.2.

²²⁴ Zie paragraaf 3.3.2.

²²⁵ Amnesty International, ASA 31/036/2005, april 2005, p. 1-2; AP, *Police detain hundreds of anti-monarch protesters in Nepal*, 14 maart 2005; DPA, *Hundreds of Nepalese arrested in protests against emergency rule*, 14 maart 2005.

²²⁶ Zie paragraaf 3.3.2.

²²⁷ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 6.

Omstandigheden in de gevangenis

De omstandigheden in detentie centra en gevangenissen in Nepal zijn slecht en voldoen niet aan de internationale standaarden op dit gebied. De meeste gevangenissen zijn overvol en de autoriteiten dwingen gedetineerden soms handboeien te dragen of ketenen hen vast. Volgens het Departement van Gevangenissen bevonden zich in 2004 ongeveer 6.400 personen in detentie, van wie ongeveer 45 procent in afwachting was van zijn of haar rechtszaak. Vrouwen worden over het algemeen separaat van mannen opgesloten onder dezelfde condities. Als gevolg van een gebrek aan detentiefaciliteiten voor jeugdige delinquenten, worden kinderen soms samen met volwassenen opgesloten, soms met een gedetineerde ouder, soms zelfstandig. In november 2001 begon de overheid met het overbrengen van gedetineerde kinderen naar twee woonfaciliteiten waar ook onderwijs wordt gegeven in overeenstemming met de Kinderwet van 1992. Desondanks worden nog steeds kinderen met volwassenen opgesloten.²²⁸

Een aantal, met name van maoïstische sympathieën verdachte gevangenen wordt vastgehouden in de legerbarakken en andere niet-officiële detentieplaatsen, waaronder de Bhairabnath Gulm kazerne in Kathmandu, Chhauni kazerne in Kathmandu, Shorakutte politiebureau in Kathmandu, in het Farping legerkamp in Kathmandu, in Pokhara in het Kaski district, in Kohalpur in het Banke district en in Ghorahi in het Dang district.²²⁹

De overheid staat lokale mensenrechtengroeperingen en het *International Committee of the Red Cross (ICRC)* toe gevangenissen en (tot mei 2005) illegale detentiecentra te bezoeken. Op 31 mei 2005 kondigde ICRC aan de bezoeken aan de illegale detentiecentra te staken, omdat het leger voorwaarden aan de bezoeken verbond die in strijd waren met het mandaat van ICRC.²³⁰

Maoïsten

Personen die problemen ondervinden van de maoïsten kunnen zich in het algemeen daaraan onttrekken door naar één van de grote steden, waaronder de hoofdstad Kathmandu, te vluchten. Indien de maoïsten echter serieus jacht maken op een persoon, is deze ook in de steden niet veilig. De maoïsten zijn sterk geïnfilteerd in de steden. De mate waarin personen te vrezen hebben van de maoïsten, verschilt van geval tot geval. Personen die te vrezen hebben van de maoïsten kunnen hiervoor geen bescherming inroepen van de Nepalese

²²⁸ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 5.

²²⁹ HRW, Clear culpability, 1 maart 2005, p. 5

²³⁰ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 5; Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 11; Amnesty International, ASA 31/047/2005, juni 2005, p. 4; Asian Centre for Human Rights (ACHR), ACHR Review, NHRC of Nepal: The state of denial and threat to the victims, Review/87/2005, 24 augustus 2005.

autoriteiten. De autoriteiten kunnen of willen die bescherming niet bieden en zullen de persoon in kwestie vaak zelf verdenken van maoïstische sympathieën.

3.3.7 Foltering, mishandeling en bedreigingen

Alhoewel de grondwet mishandeling verbiedt (artikel 14, lid 4), maken de veiligheidstroepen (zowel leger als politie) gebruik van foltering en mishandeling om verdachten te straffen of bekentenissen uit te lokken, met name gedurende de eerste dagen van detentie.²³¹

Foltering komt voor op politiebureaus, in illegale detentiecentra en in gevangenissen.²³² Vooral het lagere en middenkader maken gebruik van foltering, met stilzwijgende instemming van het hogere kader.

Volgens het *Centre for the victims of torture* (CVICT) is het waarschijnlijk dat tot 70% van de gedetineerden wordt gemarteld.²³³ De meest gebruikte foltermethoden door de veiligheidstroepen zijn het blinddoeken en het slaan op de voetzolen. Gedetineerden worden vaak geïsoleerd en het wordt hen onmogelijk gemaakt contact op te nemen met familieleden, doktoren of advocaten. De Nepalese overheid heeft niet in alle gevallen een diepgaand en onafhankelijk onderzoek ingesteld naar berichten over folteringen en mishandelingen door de veiligheidsdiensten en heeft ook geen disciplinaire straffen opgelegd aan de betrokken officieren.²³⁴

Leden van de veiligheidsdiensten zijn terughoudend bij het onderzoeken en straffen van medeofficieren. Ook geven zij niet altijd zaken aan uit angst voor wraakacties. De overheid biedt mensenrechtentrainingen aan leden van het politiekorps aan. Soldaten krijgen mensenrechtentraining als onderdeel van hun opleiding.²³⁵

Volgens het CVICT hebben in 2004 vijf personen een klacht ingediend onder de *Compensation for Torture Act*.²³⁶ In 2003 waren dat er 57 en in 2002 zeven. In 2004 ontvingen drie personen compensatie voor marteling.²³⁷

Op 8 juni 2005 kende de districtsrechtbank van Kathmandu compensatie toe voor marteling. Dit was de eerste keer sinds de machtsovername door de koning op 1

²³¹ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.4; Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 12 .

²³² *Allow access to detention centers: IRCT*, 26 juni 2005, op: www.nepalnews.com.

²³³ HRW, [Clear culpability](#), 1 maart 2005, p. 48.

²³⁴ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.4.

²³⁵ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.4.

²³⁶ Zie paragraaf 3.1.2.

²³⁷ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.4.

februari 2005. Volgens CVICT werden sinds de inwerkingtreding van de wet acht jaar geleden 19 van de 106 ingediende verzoeken om compensatie toegekend.²³⁸

Maoïsten

Ook de maoïsten zijn betrokken geweest bij foltering, mishandeling en bedreigingen van politieke leiders, lokale elites, leraren, lokale ambtenaren en vermeende informanten van de Nepalese overheid. De maoïsten gebruikten foltering onder meer als middel om protesten tegen hun partij te voorkomen. De maoïsten hanteerden verschillende foltermethoden, zoals het levend verbranden van het slachtoffer, het breken van botten van het slachtoffer net zolang tot hij of zij sterft,²³⁹ het boren van gaten in ledematen van (vermeende) tegenstanders²⁴⁰ en het amputeren van handen en vingers.

3.3.8 Verdwijningen

In de verslagperiode zijn personen verdwenen die verdacht werden van betrokkenheid bij of van sympathie voor de maoïstische opstand. Onder TADO²⁴¹ is het de autoriteiten toegestaan personen in preventieve detentie te nemen. Deze praktijk vergroot de kans op verdwijningen. De lokale NGO *Informal Sector Service Center* (INSEC) heeft sinds 1996 tot 30 maart 2005 1.232 gevallen van verdwijning door de veiligheidstroepen geregistreerd²⁴²; de NHRC heeft sinds mei 2000 tot eind 2004 1.619 berichten van verdwijningen ontvangen. In 1.234 van de gevallen betrof het verdwijningen door de veiligheidstroepen. De verdwijningen vonden plaats in het hele land.²⁴³ Amnesty International heeft tussen 1998 en 23 juli 2004 622 meldingen van verdwijning ontvangen, van wie meer dan de helft sinds augustus 2003 is verdwenen.²⁴⁴

De meeste personen zijn verdwenen nadat zij door de veiligheidstroepen in hechtenis waren genomen.²⁴⁵ Er is geen specifieke categorie mensen die het risico loopt slachtoffer te worden van verdwijningen door veiligheidstroepen. Onder de slachtoffers bevinden zich onder meer boeren, arbeiders, studenten, leraren, journalisten, advocaten, winkeliers en huisvrouwen. Mensen die vermeende banden hebben met de maoïsten of aan de maoïsten gelieerde organisaties lopen

²³⁸ Court orders compensation for the victim of torture, 8 juni 2005, op:www.nepalnews.com.

²³⁹ HRW, Clear culpability, 1 maart 2005, p. 12.

²⁴⁰ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p.5.

²⁴¹ Zie paragraaf 3.1.2.

²⁴² Statistiek van INSEC, *No. of victims disappeared by the State (13 februari 1996 – 30 maart 2005)*, www.insec.org.np.

²⁴³ HRW, Clear Culpability, 1 maart 2005, p.24; EIU, Country Report Nepal, februari 2005, p.13; HRW, World Report 2005. Events of 2004 Nepal, p.304-305.

²⁴⁴ Amnesty International, ENGASA311552004, 30 augustus 2004, p.1

²⁴⁵ HRW, Clear culpability, 1 maart 2005, p. 1.

risico slachtoffer te worden van verdwijning. Ook mensen die vriendschaps- of familiebanden hebben met een maoïst lopen risico.²⁴⁶
Tot nu toe is geen enkele hogere functionaris verantwoordelijk gehouden voor de verdwijningen.²⁴⁷

Op 1 juli 2004 werd door de regering de *Committee for the Investigation of Alleged Disappearances of Persons by the State* opgericht, die klachten van verdwijningen moet onderzoeken. De Commissie heeft slechts een beperkt mandaat. Het doel is de verblijfplaats van verdwenen personen vast te stellen.²⁴⁸ In de praktijk kan deze commissie weinig uitrichten.

In september 2004 opende de regering het *Sundarijal Investigation Center*, waar vermeende maoïsten worden ondergebracht voor ondervraging. Op die manier zou de regering een einde maken aan de praktijk van illegale detentie in militaire barakken. De NHRC wordt regelmatig toegang tot het centrum ontzegd, waarmee het centrum evenmin als andere detentiecentra toegankelijk is.²⁴⁹

Het Nepalese wetsysteem biedt (onder meer) in geval van een verdwijning van een gevangene de mogelijkheid tot het indienen van een bevel tot voorgeleiding van een gevangene (*habeas corpus*) bij zowel het Hooggerechtshof als bij de beroepshoven. Het doel van een *habeas corpus* in het geval van een verdwijning is het vaststellen van de verblijfplaats van de verdwenen persoon. De veiligheidstroepen werken echter over het algemeen niet mee aan *habeas corpus*-onderzoeken; zij ontkennen betrokkenheid bij de detentie en verdwijning van de betrokken persoon.²⁵⁰ Een probleem bij *habeas corpus*-zaken is ook het ontbreken van een accurate lijst van gevangenen. Onder druk van de internationale gemeenschap is het leger gedurende de verslagperiode, in samenwerking met enkele mensenrechtenorganisaties, begonnen met het aanleggen van lijsten van gevangenen om vermeende verdwijningen op te lossen.²⁵¹

Maoïsten

Ook de maoïsten worden verantwoordelijk gehouden voor vele verdwijningen van burgers. Eind 2004 bleven 384 burgers vermist die sinds 1996 door de maoïsten

²⁴⁶ HRW, [Clear Culpability](#), 1 maart 2005, p.28.

²⁴⁷ HRW, [Clear culpability](#), 1 maart 2005, p. 1.

²⁴⁸ HRW, [Clear Culpability](#), 1 maart 2005, p.71-72; Amnesty International, ASA 31/022/2005, februari 2005, p.4; ICG, 9 februari 2005, p.8; Amnesty International, ASA 31/001/2005, januari 2005, p. 19.

²⁴⁹ HRW, [Clear Culpability](#), 1 maart 2005, p.73-74; USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.4.

²⁵⁰ Amnesty International, ENGASA311552004, 30 augustus 2004.

²⁵¹ Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 26; UN ECOSOC, Commission on Human Rights, E/CN.4/2005/65/Add.1, 28 januari 2005, par. 40.

waren ontvoerd.²⁵² Volgens INSEC hebben de maoïsten sinds 1996 tot 14 juli 2005 36.862 mensen voor kortere of langere tijd ontvoerd²⁵³, van wie 665 in 2004.²⁵⁴

Sinds het begin van het conflict hebben maoïsten tienduizenden kinderen en hun leraren ontvoerd voor indoctrinatie.²⁵⁵ Het aantal ontvoeringen van (middelbare -) schoolkinderen en hun leraren werd in 2004 opgevoerd.²⁵⁶ Volgens de NGO *Child Workers in Nepal* (CWIN) ontvoerden de maoïsten alleen al tussen januari 2004 en september 2004 11.453 kinderen, meestal vanaf school, om indoctrinatieprogramma's te ondergaan. Deze ontvoerde kinderen ondergaan vervolgens gedurende 2 tot 20 dagen gedwongen indoctrinatie.²⁵⁷ Over het algemeen werden de kinderen na een aantal dagen vrijgelaten; sommige kinderen keerden niet terug²⁵⁸.

De maoïsten ontvoerden ook mensen om geld af te persen en om de autoriteiten onder druk te zetten om leden van de maoïsten vrij te laten. De maoïsten ontvoerden veelal gewone burgers.²⁵⁹

3.3.9 Buitengerechtelijke executies

Het aantal buitengerechtelijke executies en moorden in Nepal is gedurende de verslagperiode in aantal toegenomen.²⁶⁰

Leden van de veiligheidsdiensten (het nationale leger, de Nationale Politie en de Gewapende Politie) hebben zich gedurende de verslagperiode op grote schaal schuldig gemaakt aan buitengerechtelijke executies en moorden. Het leger was verantwoordelijk voor een aantal moorden, onder meer op personen die in detentie zijn gestorven aan de gevolgen van foltering en mishandeling. Het leger verdedigde zichzelf door erop te wijzen dat de meeste doden maoïsten waren. Het leger is ook verantwoordelijk voor het doden van burgers. In 2004 voerde de mensenrechtenafdeling van het leger negen nieuwe onderzoeken uit naar serieuze mensenrechtenschendingen.²⁶¹

²⁵² USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 4.

²⁵³ Statistiek van INSEC, No. of victims abducted by the Maoist (13 februari 1996– 14 juli 2005), op: www.insec.org.np.

²⁵⁴ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 4.

²⁵⁵ Amnesty International, Nepal: Children caught in the conflict, ASA 31/054/2005, juli 2005, p. 10.

²⁵⁶ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 4 en 8.

²⁵⁷ HRW, Clear Culpability, 1 maart 2005, p. 12; USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 8.

²⁵⁸ Amnesty International, ASA 31/054/2005, juli 2005, p. 10.

²⁵⁹ INSEC, Human Rights Situation Report 2004, p. 10.

²⁶⁰ Amnesty International, ASA 31/001/2005, januari 2005, p. 1 en 4.

²⁶¹ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 2; Amnesty International, ASA 31/001/2005, januari 2005, p. 9.

TADO garandeert leden van de veiligheidsdiensten immuniteit bij het uitvoeren van 'bona fide' acties tegen het terrorisme.²⁶² Volgens sommige waarnemers was het aantal personen dat tijdens gevechten gevangen werd genomen aan de lage kant. Hierdoor bestaat het vermoeden dat veel maoïsten gedood zijn in plaats van gevangen genomen.

Maoïsten

Ook de maoïsten zijn in de verslagperiode verantwoordelijk geweest voor moorden. De maoïsten hebben in de verslagperiode herhaaldelijk leden van de Nepalese veiligheidsdiensten gedood tijdens gevechten. Daarnaast hebben zij gerichte moorden gepleegd op individuele leden van de veiligheidsdiensten buiten gevecht, op (lokale) overheidsambtenaren, onderwijzers, journalisten, mensenrechtenactivisten, leden van niet-maoïstische politieke partijen en burgers. De maoïsten folterden soms burgers tot deze stierven.²⁶³

3.3.10 Doodstraf

In Nepal is de doodstraf in 1997 afgeschaft voor alle misdrijven.

3.4 Positie van specifieke groepen

3.4.1 Vrouwen

Maatschappelijke positie

Alhoewel discriminatie op grond van geslacht in de grondwet verboden is, worden vrouwen in Nepal in de praktijk achtergesteld.

Vrouwen worden systematisch gediscrimineerd, met name in plattelandsgebieden.²⁶⁴ Vrouwen zijn nauwelijks vertegenwoordigd in de politiek en bij de overheid. De politieke partijen zijn geneigd het grondwettelijke minimale aantal van 5 procent vrouwelijke kandidaten te stellen bij verkiezingen. In het Hoger Huis worden drie plaatsen voor vrouwen gereserveerd. Deze drie behoren tot de groep van 35 leden die door het Lagerhuis worden gekozen.²⁶⁵

In de juridische sector is slechts 1,3 procent vrouw. De overheid heeft geen significante actie ondernomen om aan de discriminatoire praktijken het hoofd te bieden. Ongeveer 43% van de vrouwen kan lezen en schrijven tegen ongeveer 65% van de mannen.²⁶⁶

²⁶² Zie ook paragraaf 3.3.6.

²⁶³ HRW, Clear Culpability, 1 maart 2005, p.12; USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 3; Amnesty International, ASA 31/001/2005, januari 2005, p. 9.

²⁶⁴ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 15.

²⁶⁵ Europa Publications, The Europa World Year Book 2004, Nepal, p.3051.

²⁶⁶ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 15.

In Kathmandu zijn ten minste 10 NGO's actief op het gebied van geweld tegen vrouwen en de ontwikkeling van vrouwen. Enkele NGO's bieden vrouwen onderdak, medische verzorging, advies en juridische bijstand.²⁶⁷

Vrouwen zijn handelingsbekwaam voor de wet, al vindt in de praktijk regelmatig discriminatie plaats. Vrouwen kunnen vanaf hun 18e zelf identiteitspapieren aanvragen. Voor reisdocumenten naar het buitenland heeft een vrouw toestemming nodig van haar echtgenoot of, als ze niet getrouwd is, van haar vader of broer.²⁶⁸

Volgens juridische experts bestaan in Nepal ongeveer 50 wetten die vrouwen discrimineren. De regering heeft in 2003 een commissie ingesteld die alle discriminatoire wetgeving jegens vrouwen in kaart moet brengen. In 2002 werd reeds de Erfwet herzien, waardoor alleenstaande vrouwen, weduwen of gescheiden vrouwen nu ook ouderlijke eigendommen kunnen erven. De Wet op het Staatsburgerschap discrimineert jegens buitenlandse echtgenoten van Nepalese vrouwen en onttrekt het staatsburgerschap aan kinderen van Nepalese vrouwen die met een buitenlander zijn gehuwd, zelfs indien de kinderen in Nepal zijn geboren.²⁶⁹

Geweld tegen vrouwen

Geweld tegen vrouwen vormt een groot probleem in Nepal. In de Nepalese media wordt hier weinig aandacht aan besteed. In april 2002 werd door het parlement de *Domestic violence control bill* aangenomen, maar voordat de wet bekrachtigd kon worden, werd het parlement ontbonden. Ook gedurende de verslagperiode werd de wet niet bekrachtigd. Er bestaat een algemene onwil bij Nepalese burgers en in het bijzonder bij de Nepalese overheid om geweld tegen vrouwen als een probleem te beschouwen.²⁷⁰

De politie kent 18 aparte vrouweenheden bestaande uit vrouwen die speciale trainingen hebben gevolgd in de omgang met slachtoffers van huiselijk geweld. De politie heeft een richtlijn uitgevaardigd waarin alle politieofficieren worden geïnstrueerd huiselijk geweld als een misdaad te behandelen. Deze richtlijn blijkt in de praktijk echter moeilijk uit te voeren vanwege de diepgewortelde discriminatoire houding jegens vrouwen. Zelfs indien de politie een verdachte van

²⁶⁷ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 15.

²⁶⁸ United Nations Convention on the elimination of all forms of discrimination against women, Consideration of reports submitted by states parties under article 18 of the Convention on the elimination of all forms of discrimination against women. Nepal, (CEDAW/C/NPL/2-3), 7 april 2003; USDoS, Country reports on human rights practices, 25 februari 2004, p. 14.

²⁶⁹ USDoS, Country reports on human rights practices, 25 februari 2004, p. 14-15.

²⁷⁰ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 14.

huiselijk geweld zou arresteren, zou de verdachte in de meeste gevallen niet door de overheid worden vervolgd.²⁷¹

Verkrachtingen en incest komen op grote schaal voor, met name op het platteland. Verkrachting van meisjes onder de 14 jaar wordt bestraft met een gevangenisstraf van 6 tot 10 jaar, verkrachting van een vrouw boven de 14 jaar met 3 tot 5 jaar. Verkrachting van een prostituee kan volgens de wet worden bestraft met een boete of een gevangenisstraf van 1 jaar. De wet verbiedt verkrachting binnen het huwelijk. In 25 procent van de gevallen leidde een aangifte tot een veroordeling.²⁷²

Een belangrijke traditie in Nepal vormt de bruidsschat. Het vermoorden van bruiden ten gevolge van een te lage bruidsschat komt sporadisch voor. Wel worden bruiden regelmatig fysiek misbruikt door de echtgenoot of zijn familie om op die manier een scheiding af te dwingen, zodat de man kan hertrouwen en zodoende een extra bruidsschat kan bemachtigen.²⁷³

Vrouwen kunnen tevens slachtoffer worden van beschuldigingen van hekserij. Het volksgeloof in hekserij is sterk. Vaak zijn hierbij oudere plattelandsvrouwen en soms weduwen betrokken. Shamans²⁷⁴ en andere lokale autoriteiten zijn soms betrokken bij publieke fysieke mishandelingen van van hekserij verdachte vrouwen in uitdrijvingsceremonies. In mei 2003 kwam een vrouw tijdens een uitdrijvingsceremonie om het leven. Ook in 2004²⁷⁵ en 2005 vonden uitdrijvingsceremonieën plaats.

Een veel voorkomend probleem is de handel in vrouwen, met name in de armere gebieden van Nepal. Grote aantallen vrouwen worden gedwongen in landen als India en in het Midden-Oosten in de prostitutie te werken.²⁷⁶

3.4.2 Minderjarigen

Vanaf 16 jaar zijn jongeren in Nepal meerderjarig en handelingsbekwaam. Vanaf de leeftijd van 16 jaar kan het Nepalese staatsburgerschap worden aangevraagd. Alleen indien men het Nepalese staatsburgerschap heeft verworven, kan men ook (reis)documenten aanvragen.

²⁷¹ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 15.

²⁷² USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 15; INSEC, [Human Rights Situation Report 2004](#), p. 7.

²⁷³ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 15.

²⁷⁴ Een priester/genezer aan wie men bovennatuurlijke vermogens toekent.

²⁷⁵ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 15.

²⁷⁶ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p. 15 en 16.

De huwelijksleeftijd is in maart 2005 bij wet verhoogd. Jongeren tussen de 18 en 21 jaar mogen alleen trouwen met toestemming van de ouders. Pas vanaf 21 jaar is toestemming van de ouders niet meer verplicht.

Nepal kent geen leerplicht. De overheid biedt weliswaar gratis primair onderwijs aan kinderen tussen de 6 en 12 jaar, maar niet in alle gebieden zijn scholen en de kwaliteit van het onderwijs is slecht. Veel families hebben geen geld om schoolbenodigdheden en kleding aan te schaffen. Mensenrechtengroeperingen schatten dat ongeveer de helft minder meisjes dan jongens middelbaar onderwijs volgt. Volgens het ministerie van Onderwijs zou ongeveer een kwart van alle meisjes verstoken blijven van basisonderwijs. In totaal gaat ongeveer 20% van de kinderen in de schoolgaande leeftijd niet naar school.²⁷⁷

Basis gezondheidszorgvoorzieningen zijn gratis voor kinderen en volwassenen, maar de overheidsklinieken zijn slecht uitgerust en er zijn er maar weinig van.²⁷⁸

Op 24 november 2004 vaardigde de regering van Nepal een decreet uit dat kinderarbeid verbiedt. Kinderen onder de 14 jaar mogen niet werken; kinderen tussen 14 en 16 jaar mogen geen gevaarlijk werk doen. Kinderen mogen maximaal 6 uur per dag werken met een maximum van 36 uur per week. Kinderen mogen alleen overdag werken.²⁷⁹

Alleenstaande minderjarigen

Er bestaat geen waterdicht systeem voor de opvang van alleenstaande minderjarigen. Er zijn enkele NGO's die zich inzetten voor het welzijn van kinderen in Nepal.

Er bestaan kindertehuizen in geheel Nepal. Veel alleenstaande minderjarigen blijven echter bij de familie. De kindertehuizen voldoen op papier aan de internationale standaarden, maar de regels worden in de praktijk niet altijd nageleefd. Mogelijk worden kinderen via kindertehuizen hier en daar verhandeld ten behoeve van internationale adoptie. Bewijzen en cijfers van deze praktijken ontbreken echter. UNICEF voert hier onderzoek naar uit. Enkele kindertehuizen zijn speciaal opgericht om aan de grote vraag naar adoptiekinderen uit het buitenland te voldoen.

Meisjes

Het is niet ongebruikelijk in de Nepalese samenleving dat meisjes als een last worden ervaren. Meisjes verlaten na hun huwelijk hun familie om zich te voegen bij de familie van de echtgenoot, waardoor zij in economische zin geen bijdrage

²⁷⁷ EIU, Country Profile 2005, p. 18.

²⁷⁸ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p.16.

²⁷⁹ EIU, Country Report Nepal, februari 2005, p. 16.

kunnen leveren aan hun familie. Alleen de zonen kunnen voorzien in de oude dag van hun ouders. Om die reden wordt vaak aan zonen de voorkeur gegeven. Sommige personen bezien het uithuwelijken van meisjes voor de eerste menstruatie als een eerbare, heilige zaak, welke haar kansen op een beter volgend leven vergroot. Alhoewel de wet huwelijken van meisjes onder de 18 jaar verbiedt, komen kindbruiden veelvuldig voor. Volgens het Ministerie van Gezondheidszorg is de gemiddelde huwelijksleeftijd 16 jaar. Het grote leeftijdsverschil tussen man en vrouw binnen het huwelijk wordt vaak als belangrijke reden aangewezen voor huiselijk geweld.²⁸⁰ Overigens mag volgens de Nepalese wet tussen huwelijkspartners geen groter leeftijdsverschil bestaan dan 20 jaar.

Gedwongen prostitutie en de handel in jonge meisjes vormen serieuze problemen in Nepal.²⁸¹

Kindsoldaten

Het Nepalese leger heeft geen officieel beleid om kinderen jonger dan 18 jaar te rekruteren. Vanaf 15 jaar kan een kind zich echter aanmelden bij het leger en militaire training krijgen, zonder dat hij of zij daadwerkelijk gerekruteerd wordt. Er zijn echter berichten dat kinderen jonger dan 18 jaar in het leger zitten. Tevens zijn er berichten dat de veiligheidstroepen kinderen vanaf 12 jaar gebruiken als spionnen, koeriers en boodschappers.

De maoïsten rekruteren tieners als dragers, koeriers, koks en gewapend kader. Gedurende het staakt-het-vuren hebben de maoïsten honderden plattelandstieners en kinderen ontvoerd en hen gedwongen militaire training te ondergaan, indoctrinatieprogramma's bij te wonen en zich bij de maoïsten aan te sluiten.²⁸² Maoïsten gebruiken kinderen ook als menselijk schild in gevechten met het leger. Ook vindt gedwongen rekrutering van kinderen plaats. Daarvan worden vooral kinderen van gedoodde maoïsten, van *Dalits* en van kwetsbare groepen slachtoffer.²⁸³

3.4.3 Nationale en etnische minderheden

De grondwet verbiedt discriminatie op basis van de kaste waartoe men behoort. De grondwet schrijft voor dat iedere gemeenschap het recht heeft zijn taal, schrift en cultuur in stand te houden en te promoten. Ook is het de etnische groeperingen toegestaan basisonderwijs in de eigen taal te geven. In afgelegen gebieden zijn

²⁸⁰ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.16.

²⁸¹ USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.16; Amnesty International, ASA 31/054/2005, juli 2005, p. 7-8. Zie ook paragraaf 3.4.1.

²⁸² USDoS, [Country report on human rights practices](#), 28 februari 2005, p.16; HRW, [World Report 2005](#), p. 305-306; Amnesty International, ASA 31/054/2005, juli 2005, p. 10-11.

²⁸³ Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 9.

schoollessen en nationale radio-uitzendingen vaak in de lokale taal. In steden wordt vrijwel alleen les gegeven in het Nepalees, de officiële taal van Nepal.²⁸⁴

Discriminatie van lagere kasten komt echter op grote schaal voor in met name de rurale gebieden in het westen van Nepal, alhoewel de overheid het publieke negeren van de *Dalits* (onaanraakbaren)²⁸⁵ heeft verboden en zich heeft ingespannen de rechten van de laagste kasten te beschermen. Desondanks bestaan aparte woongebieden voor *Dalits*, worden koppels waarbij de partners uit verschillende kasten komen uit de maatschappij gestoten, bestaan er restricties voor toelating tot enkele beroepen en wordt de toegang ontzegd tot publieke ruimtes, religieuze plaatsen (met name hindoe-tempels) en voorzieningen voor water en voedsel. Ook van overheidswege, zoals door de politie, worden de lagere kasten gediscrimineerd.²⁸⁶ De lagere kasten worden door de autoriteiten gezien als aanhangers van de maoïsten en kunnen om die reden slachtoffer worden van aanvallen van de veiligheidstroepen. De lagere kasten kunnen derhalve geen bescherming zoeken bij de autoriteiten.²⁸⁷

Vooruitgang op economisch en sociaal gebied en het volgen van een opleiding zijn in Nepal altijd verbonden geweest aan historische patronen, de geografische locatie en de kaste waartoe men behoorde. Beter onderwijs en meer welvaart reduceren langzaam de scheidlijnen tussen de verschillende kasten en creëren mogelijkheden voor lagere sociaal-economische groeperingen, met name in Kathmandu Valley. Beter opgeleide, stedelijk georiënteerde kasten blijven de politieke en hogere functies bij de overheid en in het leger domineren. Ook hebben zij een disproportioneel deel van de natuurlijke rijkdommen in handen.²⁸⁸

3.4.4 Homoseksuelen

In de Nepalese wetgeving wordt over homoseksualiteit niet gerept.²⁸⁹ Algemeen wordt over seksualiteit in de wetgeving vermeld dat 'onnatuurlijke seks' verboden is. In de wet is geen definitie van 'onnatuurlijke seks' opgenomen.²⁹⁰

Homoseksuelen kunnen in Nepal geen normaal sociaal leven leiden. Zij worden door hun families gedwongen te trouwen en indien zij uitkomen voor hun homoseksualiteit kan dit een reden voor ontslag uit een baan of verstoting uit de

²⁸⁴ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 18.

²⁸⁵ Zie ook paragraaf 2.1.1.

²⁸⁶ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 18; USDoS, International Religious Freedom Report 2004, 15 september 2004, p. 2.

²⁸⁷ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 18; Amnesty International, ASA 31/063/2005, augustus 2005, p. 8-9.

²⁸⁸ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 18.

²⁸⁹ HRW, *Nepal: Police attack transgender people*, 18 april 2005.

²⁹⁰ Blue Diamond Society, *Human rights violation of sexual minorities in Nepal*, Kathmandu, augustus 2004.

familie zijn. Lesbische stellen hebben het nog moeilijker dan mannelijke homoseksuele stellen, omdat vrouwen binnen het gezin moeten zorgen voor het nageslacht en vrouwen in Nepal sowieso gediscrimineerd worden ten opzichte van mannen.²⁹¹

Op 12 december 2004 vielen 15 mannen twee *metis* (travestieten) aan; de aanvallers zouden politie-identificatie hebben laten zien. Op 13 april 2005 werden in Kathmandu 18 *metis* door de politie aangevallen toen zij naar een festival liepen. Toen de mannen aangifte wilden doen op het politiebureau, werd hen de toegang ontzegd.²⁹²

De *Blue Diamond Society* is de enige organisatie in Nepal die zich bezig houdt met de bescherming van de rechten van homoseksuelen.²⁹³ De leden van de *Blue Diamond Society* worden regelmatig het slachtoffer van intimidatie en geweld; de politie weigert veelal dergelijke gevallen te onderzoeken.

3.4.5 Desertie

Er bestaat geen dienstplicht in Nepal.²⁹⁴ Jongeren kunnen vanaf hun 18e levensjaar dienst nemen in het leger.

Desertie uit het Koninklijke Nepalese leger wordt geregeld in de *Army Act*. Officieel worden deserteurs actief opgespoord en voor een krijgsraad gebracht. Desertie kan bestraft worden met gevangenisstraf. In de praktijk worden deserteurs over het algemeen niet actief opgespoord. Zelfs indien het leger deserteurs zou willen opsporen, heeft men daarvoor nauwelijks de middelen – ook omdat de politie nauwelijks actief is op het platteland.

De Gewapende Politie kan beschouwd worden als een paramilitaire organisatie.²⁹⁵ Desertie uit de Gewapende Politie wordt geregeld in de *Armed Police Act*.

²⁹¹ Blue Diamond Society, *Human rights violation of sexual minorities in Nepal*, Kathmandu, augustus 2004.

²⁹² HRW, *Nepal: Police attack transgender people*, 18 april 2005.

²⁹³ New Times, *Gay rights in high places*, 16 maart 2005, op: www.sfweekly.com.

²⁹⁴ Europa Publications, *The Europa World Year Book 2004, Nepal*, p.3051.

²⁹⁵ EIU, *Country Profile 2005*, p. 16.

4 Migratie

4.1 Migratiestromen en –motieven

De migratiestromen vanuit Nepal zijn vrijwel allemaal gerelateerd aan de maoïstische opstand. Nepalezen ontvluchten hun woongebieden als gevolg van gevechten, plunderingen, ontvoeringen of afpersingen. Een andere reden om te vertrekken is de grote armoede waarin veel Nepalezen verkeren. De meerderheid trekt van oudsher naar India en zoekt zijn heil in met name de grote steden New Delhi, Mumbai en Calcutta. De laatste jaren vertrekken veel Nepalezen richting de Verenigde Arabische Emiraten en Maleisië.

Migratie van het platteland naar de steden en het buitenland (met name naar India) vindt al jaren plaats. Het is wel sterk geïntensiveerd door het conflict: mensen zijn in sommige gevallen bang voor hun leven of gedwongen rekrutering, in andere gevallen willen ze ontsnappen aan de afpersingen en voortdurende propaganda, in weer andere gevallen is de economische positie van een gebied verslechterd als gevolg van het conflict. Op dit moment trekken veel Nepalezen naar het Midden-Oosten en rijkere landen in Azië. Manpower-agencies doen goede zaken. Nepalezen betalen zo'n NRs 100.000²⁹⁶ om alle formaliteiten geregeld te krijgen.

4.2 Opvang binnenlands ontheemden

Als gevolg van de maoïstische opstand kent Nepal een ontheemdenprobleem. Schattingen over het aantal binnenlands ontheemden lopen sterk uiteen: sommige internationale organisaties schatten het aantal op 100.000 tot 200.000²⁹⁷, terwijl andere bronnen spreken van 40.000 tot 60.000²⁹⁸. Zij zijn afkomstig uit 73 van de 75 districten van Nepal.

Een reden voor de uiteenlopende cijfers is de afwezigheid van ontheemdenkampen in Nepal. Tijdelijke kampen voor binnenlands ontheemden²⁹⁹ zijn niet zozeer

²⁹⁶ In september 2005 kwam NRs 100.000 overeen met bijna €1.200, hetgeen overeenkomt met ongeveer vijf jaarsalarissen (zie paragraaf 2.4).

²⁹⁷ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 11; AI, Nepal: Fractured country, shattered lives, ASA 31/0 63/2005, augustus 2005, p. 20.

²⁹⁸ INSEC gaat bijvoorbeeld uit van 38.191 binnenlands ontheemden tussen 1996 en eind 2004: INSEC, Human Rights Situation Report 2004, p. 11.

²⁹⁹ Tijdelijke kampen voor binnenlands ontheemden zijn ontstaan in Rajena in het district Banke en in Narayan Municipality in het district Dailekh in het westen van Nepal en in Gopal Dharmashala bij Janakpur in het district Dhanusha in het oosten van het land. INSEC, Human Rights Situation Report 2004, p. 11.

opvangkampen als wel nederzettingen. In Rajena verblijven momenteel circa 260 huishoudens.

Binnenlands ontheemden verblijven in de regel bij familieleden. Ze laten zich niet als ontheemden registreren bij de overheid en zoeken ook geen hulp.³⁰⁰ Ontheemden zien vaak van registratie af uit angst te worden gevonden door de maoïsten of de veiligheidstroepen.

Volgens de Nepalese mensenrechtenorganisatie INSEC werden in 2004 12.179 Nepalezen als binnenlands ontheemden geregistreerd.³⁰¹ Gezien het voorgaande zal het aantal binnenlands ontheemden in werkelijkheid waarschijnlijk flink hoger zijn.

Binnenlands ontheemden keren over het algemeen na verloop van tijd terug naar hun gebied van herkomst. Dit is anders wanneer zij bedreigd zijn met de dood en om die reden gevlucht zijn.

4.3 Opvang in de regio

Tibetanen in Nepal

Nepal herbergt ongeveer 20.000³⁰², officieel als vluchteling erkende, Tibetanen. Deze groep is voor 1990 naar Nepal gekomen; het merendeel van hen is gearriveerd in de periode 1959-1960 toen de Dalai Lama vanuit Tibet naar Nepal vluchtte.

Sinds 1990 weigert de Nepalese regering nieuwe Tibetanen de toegang tot Nepal, alhoewel de reeds in Nepal aanwezige Tibetanen in het land mogen blijven.³⁰³ Wel

³⁰⁰ USDoS, Country report on human rights practices, 28 februari 2005, p. 11.

³⁰¹ INSEC, Human Rights Situation Report 2004, p.6

³⁰² Schattingen over het precieze aantal Tibetanen in Nepal lopen uiteen. Sommige bronnen melden dat er alleen al in Kathmandu 30.000 Tibetanen zouden verblijven. De onduidelijkheid over het aantal Tibetanen heeft er mee te maken dat sinds 1990 Tibetanen zich illegaal in Nepal hebben gevestigd.

³⁰³ De meeste in Nepal verblijvende Tibetanen verblijven in Tibetaanse nederzettingen. De namen en locaties van de nederzettingen zijn als volgt (voorzover bekend): Delekling Tibetan settlement (Salleri, Solukhumbur regio), Dorpatan/Norzinling Tibetan settlement (Dorpatan, Baflung district), Jampaling Tibetan settlement (Pokhara), Namgyaling Tibetan settlement (Chairok, Mustang regio), Paljorling Tibetan handicraft centre (Pokhara), Samdupling Tibetan handicraft centre (Jawalakhel, Kathmandu), Swayambu handicraft centre (Kathmandu), Tashiling Tibetan settlement (Pokhara), Tashi Palkhel Tibetan settlement (Pokhara), Tibetan settlement (Dunche) en Tibetan settlement (Walung, Taplizong). (U.S. Immigration and naturalisation service, 'Nepal: information on Tibetans in Nepal – June 2003').

wordt het Tibetanen sinds 1990 toegestaan via Nepal naar India of een ander land te reizen.³⁰⁴ Op 22 januari 2002 is daartoe een herenakkoord gesloten tussen Nepal, UNHCR en de regering van Tibet in ballingschap. Tibetanen die aan de grens door de politie worden opgepakt, worden overgedragen aan het Nepalese ministerie van Immigratie, dat op zijn beurt in contact treedt met UNHCR. Nadat ze zijn overgedragen aan UNHCR, dienen de Tibetaanse vluchtelingen binnen een week tot twee maanden Nepal te hebben verlaten.³⁰⁵

De Tibetanen worden opgevangen in het *Tibetan Refugee Reception Centre* (het Centrum) totdat ze toestemming krijgen om door te reizen naar India. Op dit moment bevinden zich circa 300 Tibetanen in het Centrum en vertrekt elke week een bus met 50 tot 60 Tibetanen naar het huis van de Dalai Lama in Dharamsala in India.³⁰⁶

Volgens het Centrum heeft de Nepalese regering in de afgelopen jaren Tibetanen gearresteerd en beboet. Daarnaast zitten verschillende Tibetanen lange gevangenisstraffen uit voor illegaal verblijf in Nepal of voor het illegaal terugreizen naar Tibet via Nepal zonder geldige documenten.³⁰⁷

Officieel vindt geen *refoulement* van Tibetanen plaats. In de praktijk worden sporadisch onbevestigde berichten ontvangen dat de Nepalese autoriteiten gedurende de verslagperiode Tibetanen gedwongen hebben uitgezet en hen daarbij hebben overgedragen aan de Chinese autoriteiten. De laatste keer dat een grote groep Tibetanen werd uitgezet was in mei 2003.³⁰⁸

Tibetanen mogen officieel niet werken in Nepal.

Op 21 januari 2005 werd het *Tibetan Refugee Welfare Office*, dat toezicht hield op het *Tibetan Refugee Reception Centre*, door de Nepalese autoriteiten gesloten. De organisatie was niet geregistreerd en daarmee in strijd met de Nepalese wet. Echter, de organisatie kon niet geregistreerd worden, omdat Tibetaanse vluchtelingen niet het recht hebben organisaties onder Nepalees recht te registreren.

Bhutanezen in Nepal

Op 30 juni 2004 bevonden zich in Nepal in totaal ongeveer 104.000 Bhutaneze vluchtelingen in zeven kampen in de twee oostelijke districten Jhapa en

³⁰⁴ UNHCR, *Country Operations Plan: Nepal. Planning Year: 2005. Executive Summary*, p.3.

³⁰⁵ UNHCR, *Country Operations Plan: Nepal. Planning Year: 2005. Executive Summary*, p.3.

³⁰⁶ International campaign for Tibet, *Dangerous crossing: conditions impacting the flight of Tibetan refugees*, 2003 update', 31 mei 2004; U.S. Immigration and naturalisation service, *Nepal: information on Tibetans in Nepal*, juni 2003'.

³⁰⁷ De meeste Tibetanen beschikken niet over de benodigde documenten. Nieuw arriverende Tibetanen verkrijgen een kaart van UNHCR waarop de persoonlijke gegevens van de persoon staan vermeld en de tekst 'de houder van deze kaart is een persoon van zorg voor UNHCR'. UNHCR, *Country Operations Plan: Nepal. Planning Year: 2005. Executive Summary*, p.4.

³⁰⁸ UNHCR, *Global Appeal 2005*, p. 243.

Morang.³⁰⁹ Ongeveer een kwart van hen is geboren in de kampen en is nooit in Bhutan geweest. Desondanks komen zij onder de Nepalese wet niet in aanmerking voor het Nepalese staatsburgerschap. De Bhutanese vluchtelingen mogen officieel de kampen niet verlaten noch werken of vee bezitten.³¹⁰

De meeste Bhutanezen behoren tot de Lhotsampa etniciteit (hindu's die Nepalees spreken), die vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw door de heersende Drukpas etniciteit (boeddhisten die Dzongkha spreken) werden onderdrukt. In 1991 en 1992 vluchtten ongeveer 90.000 Bhutanezen naar West-Bangladesh en Assam in India. Daar werden zij lastig gevallen door de politie en gedwongen naar Nepal door te reizen. Nepal gaf de vluchtelingen uiteindelijk asiel op humanitaire gronden.³¹¹

De aanvankelijk slechte situatie in de vluchtelingenkampen is in de loop der jaren verbeterd. UNHCR en het *World Food Programme* (WFP) ondersteunen de vluchtelingen in de kampen. De voorzieningen op het gebied van onderwijs en gezondheidszorg in de kampen zijn over het algemeen beter dan soortgelijke voorzieningen voor de gemiddelde Nepalees. Belangrijke problemen in de kampen vormen geweld jegens vrouwen en de handel in vrouwen en meisjes.³¹²

Er is vooralsnog geen zicht op terugkeer naar Bhutan voor de Bhutanese vluchtelingen. De vluchtelingen in één van de vluchtelingenkampen zijn gescreend door een *Joint Verification Team* van Nepal en Bhutan. Slechts een bijzonder klein percentage werd gekwalificeerd als bonafide Bhutanees, dat zou mogen terugkeren naar Bhutan.³¹³ De vluchtelingen in de andere zes vluchtelingenkampen zijn niet gescreend. Formeel vinden sinds december 2003 geen gesprekken meer plaats tussen Nepal en Bhutan over deze kwestie. Op 8 september 2005 werd bekend

³⁰⁹ UNHCR, *Country Operations Plan: Nepal. Planning Year: 2005. Executive Summary*, p.2.

³¹⁰ United Nations Committee on the elimination of racial discrimination, *Consideration of reports submitted by states parties under article 9 of the convention*, (CERD/C/64/CO/5), 28 april 2004; H.A. Ruiz en M. Berg, 'Unending limbo: warehousing Bhutanese refugees in Nepal', in: U.S. Commission for Refugees, *World refugee survey 2004*, blz. 98 – 105

³¹¹ H.A. Ruiz en M. Berg, 'Unending limbo: warehousing Bhutanese refugees in Nepal', in: U.S. Commission for Refugees, *World refugee survey 2004*, blz. 98 – 105. Zie voor een uitgebreidere beschrijving van de achtergrond van de Bhutanese vluchtelingen het algemene ambtsbericht Nepal van 29 september 2004.

³¹² H.A. Ruiz en M. Berg, 'Unending limbo: warehousing Bhutanese refugees in Nepal', in: U.S. Commission for Refugees, *World refugee survey 2004*, blz. 98 – 105.

³¹³ De Bhutanese vluchtelingen werden ingedeeld in vier categorieën: 1) bonafide Bhutanezen, dat wil zeggen Bhutanezen die onder dwang Bhutan hebben verlaten; 2) Bhutanezen die Bhutan vrijwillig hebben verlaten; 3) niet-Bhutanezen; 4) Bhutanezen die misdaden hebben begaan. Alleen mensen die waren ingedeeld in categorie 1, kregen de kwalificatie 'bonafide Bhutanees'.

gemaakt dat Nepal en Bhutan de gesprekken over de Bhutanezen in Nepal zullen hervatten. Een datum is nog niet afgesproken³¹⁴.

UNHCR zal gedurende 2005 de hulp aan de Bhutanese vluchtelingen in de kampen omzetten van noodhulp in duurzame ondersteuning. Hiermee zou de situatie in de kampen worden aangepast aan de (lokale) omstandigheden rondom de kampen en zou enige zelfvoorzienendheid worden bereikt.

4.4 Activiteiten van internationale organisaties

Op 1 februari 2005 hebben de meeste donorlanden het identificeren van nieuwe projecten in Nepal stopgezet en de contacten met de overheid tot een minimum beperkt.³¹⁵

Als reactie op de mishandeling in mei 2005 van twee medewerkers van een lokale partner-NGO maakten de vier belangrijkste buitenlandse ontwikkelingsorganisaties *Department for international development* (DFID), *Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit* (GTZ), *World Food Program* (WFP) en de Nederlandse ontwikkelingsorganisatie SNV, bekend hun werkzaamheden in het district Kalikot te staken.³¹⁶ Op 21 september 2005 maakten de vier organisaties bekend hun activiteiten in het district Kalikot te hervatten, na veiligheidsgaranties van de maoïsten³¹⁷.

UNHCR houdt zich in Nepal onder meer bezig met de volgende activiteiten:

- het verlenen van assistentie aan vluchtelingen in Nepal;
- het verzorgen van de transit van Tibetaanse vluchtelingen naar derde landen;
- het matigen van de verschillen in levensstandaard van de vluchtelingen en de lokale bevolking door het bevorderen van ontwikkelingsactiviteiten in het gebied van opvang.

ICRC onderneemt de volgende activiteiten in Nepal:

- het bezoeken van gevangenen;
- het geven van non-food hulp aan binnenlands ontheemden en terugkeerders;
- het verzorgen van watersanitie in gevangenissen;
- medische activiteiten, waaronder een cursus eerst hulp aan de maoïsten;
- het geven van trainingen over het Internationale Humanitaire Recht aan leger en politie;

³¹⁴ AP, *Bhutan, Nepal to resume talks on future of 100.000 refugees*, 8 september 2005.

³¹⁵ Nepali Times, *Poorer and poorer*, 8-14 juli 2005.

³¹⁶ In de rest van Nepal bleven de organisaties actief.

³¹⁷ *Donors to resume aid activities in Kalikot district*, 21 september 2005, op www.nepalnews.com; AP, *Foreign aid groups resume work in insurgency-wrecked west Nepal district*, 21 september 2005.

- gezinshereniging.

4.5 **Beleid andere landen**

België

De Belgische autoriteiten beoordelen asielverzoeken van Nepalezen op individuele basis. België kent geen bescherming voor specifieke groepen Nepalese asielzoekers. Wel wordt bij de beoordeling extra aandacht gegeven aan journalisten, onderwijzers, politieke activisten en mensenrechtenactivisten. Terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers wordt veilig geacht en vindt ook plaats.

Denemarken

De Deense autoriteiten kennen geen speciale bescherming voor specifieke groepen Nepalese asielzoekers. Terugkeer van uitgeprocedeerde Nepalese asielzoekers wordt veilig geacht.

Verenigd Koninkrijk

De Britse autoriteiten beoordelen asielverzoeken van Nepalezen op individuele basis. Het Verenigd Koninkrijk kent geen bescherming voor specifieke groepen Nepalese asielzoekers. Terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers wordt veilig en mogelijk geacht en vindt ook plaats.

Zwitserland

De Zwitserse autoriteiten beoordelen asielverzoeken van Nepalezen op individuele basis. Speciale aandacht wordt gegeven aan leraren, studenten, vakbondsleiders, journalisten, intellectuelen en mensenrechtenactivisten. Zwitserland kent geen bescherming voor specifieke groepen Nepalese asielzoekers. Terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers wordt veilig geacht. Wel is het moeilijk om de benodigde reisdocumenten te krijgen.

5 Samenvatting

Gedurende de verslagperiode stond de politieke situatie in het teken van de machtsovername door de koning. Op 1 februari 2005 stuurde koning Gyanendra de regering naar huis, nam de macht over en kondigde de noodtoestand af die tot 29 april 2005 zou duren. Gedurende de noodtoestand was een aantal grondwettelijke rechten opgeschort. De politieke partijen zijn buiten spel gezet.

De veiligheidssituatie is gedurende de verslagperiode verslechterd. De veiligheidssituatie wordt gekenmerkt door de strijd tussen de maoïsten en de regering. Gedurende de verslagperiode nam het aantal aanvallen door de maoïsten toe. De regering lijkt nog niet in staat de maoïsten te verslaan. Een nieuwe dimensie in de strijd is de opkomst van zelfverdedigingsgroepen bestaande uit burgers. Hierdoor dreigt de grens tussen strijders en niet-strijders te vervagen, waardoor meer burgerslachtoffers kunnen vallen. De districtshoofdsteden staan onder gezag van de centrale autoriteiten, maar de maoïsten hebben de controle over het grootste deel van de landelijke gebieden. De maoïsten kunnen in het hele land opereren, inclusief in de districtshoofdsteden en in Kathmandu.

Ook de mensenrechtensituatie is gedurende de verslagperiode verslechterd. In de voortdurende strijd tussen de regering en de maoïsten zijn de mensenrechten in het gedrang gekomen. Mensenrechtenschendingen worden begaan door beide partijen. Het gaat onder meer om moorden, buitengerechtelijke executies, foltering, willekeurige arrestaties, ontvoeringen en verdwijningen. Daarnaast heeft de koning tijdens de noodtoestand verschillende grondwettelijke rechten (tijdelijk) opgeschort. De persvrijheid is nog niet hersteld. Ten slotte vormen geweld tegen vrouwen en de handel in vrouwen en meisjes een belangrijk probleem. De internationale gemeenschap heeft in toenemende mate haar zorg geuit over de mensenrechtensituatie in Nepal.

België, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland achten de situatie veilig genoeg voor terugkeer van uitgeprocedeerde Nepalese asielzoekers. Deze landen hebben gedurende de verslagperiode uitgeprocedeerde Nepalezen gerepatrieerd.

I Literatuurlijst

Amnesty International (AI):

- Nepal: Fractured country, shattered lives, ASA 31/063/2005, augustus 2005;
- Nepal: Children caught in the conflict, ASA 31/054/2005, juli 2005;
- Nepal. Military assistance contributing to grave human rights violations, ASA 31/047/2005, juni 2005;
- Human rights abuses escalate under the state of emergency, ASA 31/036/2005, april 2005;
- A long ignored human rights crisis is now on the brink of catastrophe, ASA 31/022/2005, februari 2005;
- Nepal. Killing with impunity, ASA 31/001/2005, januari 2005;
- Nepal: Escalating 'disappearances' amid a culture of impunity, ASA 31/155/2004, 30 augustus 2004.

Asian centre for human rights (ACHR):

- ACHR Review, NHRC of Nepal: The state of denial and threat to the victims, Review/87/2005, 24 augustus 2005;
- Nepal: protection of human rights in anarchy, 21 april 2004.

Economist Intelligence Unit (EIU):

- Country Profile Nepal, 2005;
- Country Report Nepal, september 2005;
- Country Report Nepal, juni 2005;
- Country Report Nepal, februari 2005;
- Country Report Nepal, november 2004;
- Country Report Nepal, mei 2004;
- Country Report Nepal, februari 2004.

Europe Publications:

- The Europa World Year Book 2004, Nepal.

Human Development Report 2004.

Human Rights Watch (HRW):

- Clear Culpability. 'Disappearances' by Security Forces in Nepal, 1 maart 2005;
- World Report 2005. Events of 2004 Nepal

INSEC:

- Human Rights Situation Report 2004;
- Statistieken.

International Crisis Group (ICG):

- Towards a lasting peace in Nepal: the constitutional issues, 15 juni 2005;
- Nepal: Dealing with a Human Rights Crisis, 24 maart 2004;
- Nepal's royal coup: making a bad situation worse, 9 februari 2005.

International Press Freedom and Freedom of Expression Mission to Nepal,
Mission Statement by International Organisations, juli 2005.

Observatory of the protection of Human Rights defenders:

- Nepal. An appalling situation: Human Rights Defenders increasingly victims of the internal armed conflict, februari 2005.

Persberichten:

The Economist, AP, Reuters, DPA, ANP, Nepali Times, Kathmandu Post

United Nations, Economic and Social Council (UN ECOSOC):

- Advisory services and technical cooperation in the field of human rights. Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on human rights assistance to Nepal, E/CN.4/2005/114, 31 januari 2005;
- Civil and political rights, including the questions of: disappearance and summary executions, Report of the Working Group on Enforced or involuntary disappearances. Addendum Mission to Nepal, 6 – 14 december 2004, E/CN.4/2005/65/Add.1, 28 januari 2005.

United States Department of State (USDoS):

- Country report on human rights practices, Nepal, 28 februari 2005;
- International Religious Freedom Report 2004, 15 september 2004;
- Country report on human rights practices, Nepal, 25 februari 2004.

UNHCR:

- Country Operations Plan: Nepal. Planning Year 2005, Executive Summary;
- Global Appeal 2005.

Websites:

www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/np.html

www.kantipuronline.com

www.ifj_asia.org

www.minbuza.nl

www.nepalnews.com

www.nl.wikipedia.org/wiki/Nepal

www.sfweekly.com

www.world-gazetteer.com/t/t_np.htm

II Samenstelling regering³¹⁸

Zijne Majesteit Koning Gyanendra	Koning, hoofd van de regering, voorzitter Raad van Ministers
Tulsi Giri	Vice-voorzitter Raad van Ministers, Watervoorraden, Landhervorming en Management
Kirti Nidhi Bista	Vice-voorzitter Raad van Ministers, Minister van Industrie, Handel en Voorraden, Bevolking en Milieu, Fysieke Planning en Werken, Gezondheidszorg
Ramesh Nath Pande	minister van Buitenlandse Zaken
Radha Krishna Mainali	minister van Onderwijs en Sport
Krishna Lal Thakali	minister van Algemene Administratie
Buddhi Raj Bajracharya	minister van Cultuur, Toerisme en Luchtvaart
Durga Shrestha	minister voor Vrouwen, Kinderen en Sociale Zekerheid
Tanka Dhakal	minister voor Informatie en Communicatie
Dan Bahadur Shahi	minister voor Binnenlandse Zaken
Khadga Bahadur G.C.	minister voor Lokale Ontwikkeling
Ram Narayan Singh	minister voor Werkgelegenheid en Transport management
Prakash Koirala	minister voor Milieu en Wetenschap en Technologie
Badri Prasad Mandal	minister voor Landbouw
Salim Miya Ansari	minister voor Bos- en Bodembescherming
Niranjana Thapa	minister voor Recht, Justitie en Parlementaire Zaken
Madhukar Shumsher Rana	minister van Financiën
Rup Jyoti	onderminister van Financiën
Yankila Sherpa	Onderminister voor Cultuur, Toerisme en Luchtvaart
Binod Kumar Shah	Onderminister voor Watervoorraden
Chakka Bahadur Lama	Onderminister voor Lokale Ontwikkeling
Golche Sarki	Onderminister voor Werkgelegenheid en Transport management
Jagat Gauchan	Onderminister voor Fysieke Planning en Werken
Nitche Shumsher Rana	Onderminister voor Gezondheidszorg en Bevolking
Senate Shrestha	Onderminister voor Onderwijs en Sport

318

www.kantipuronline.com; King appoints Council of Ministers, 2 februari 2005; EIU, [Country Report Nepal](#), juni 2005, p. 4; DPA, *Nepalese king announces new additions to council of ministers*, 14 juli 2005; www.irna.ir; *Nepal king Gyanendra expands Ministry*, 15 juli 2005.; www.nepalnews.com, *Cabinet Ministers*, 15 juli 2005.

III Overzicht van de belangrijkste politieke partijen

Naam	Vertaling/kenmerk	Afkorting
<i>Nepali Congress Party</i>	Sociaal-democratische partij	NC
<i>Nepali Congress Party (Democratic)</i>	Afsplitsing van de NC	NC (D)
<i>Nepal Kamyunist Parti (Ikikrit Marksvadi ra Leninvadi)</i>	Communistische Partij van Nepal (Verenigd Marxistisch/Leninistisch)	CPN-UML of UML
<i>Nepal Kamyunist Parti (Marksvadi ra Leninvadi)</i>	Communistische Partij van Nepalese Marxisten en Leninisten	CPN
<i>Nepal Maxdoor Kizan Party</i>	Nepalese arbeiders en boerenpartij (communisten)	NMKP
<i>Nepal Sabdhavana Party</i>	Nepalese Goodwill Partij (regionale conservatieve partij)	NSP
<i>Rashtriya Jana Morcha</i>	Nationaal Volksfront	
<i>Rashtriya Prahatantra Party</i>	Nationaal Democratische Partij (conservatieven)	RPP
<i>Rashtriya Prahatantra Party-Chand</i>	Afsplitsing van de RPP	RPP (C)
<i>Sanunkta Janamorcha Nepal</i>	United People's Front (Verenigd Volksfront Partij)	SJM of UPF

IV **Kaart van Nepal**

